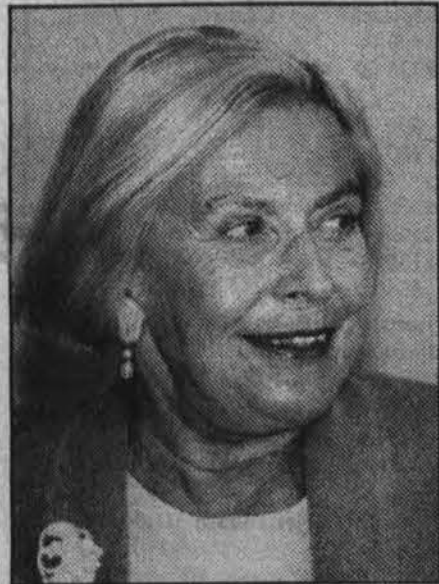


## Mirė Lietuvos ambasadorė prie UNESCO Ugnė Karvelis



Ugnė Karvelis

Vilnius, kovo 4 d. (BNS) — Pirmadienio naktį savo namuose Paryžiuje mirė sunkiai sirgusi Lietuvos ambasadorė prie UNESCO 66 metų Ugnė Karvelis.

Kaip sakė Paryžiuje dirbantis „Laisvosios Europos“ radijo žurnalistas Valdas Papievis, paskutinė U. Karvelis valia buvo jos pelenus išbarstyti virš Atlanto vandenyno.

Pirmadienį užuojautą dėl U. Karvelis mirties velionės šeimai ir artimiesiems, Lietuvos kultūros žmonių bendruomenei ir diplomatams pareiškė prezidentas Valdas Adamkus. „Netekome Ugnės Karvelis — ryškiausios ir neaplenktos

pastarojo dešimtmečio Lietuvos kultūros ambasadorės, vertėjos ir rašytojos, nuo pat Nepriklausomybės atkūrimo talkiniosios pristatant lietuvių kultūrą pasauliui“, rašoma V. Adamkaus užuojautoje. „Išėjusi mokslus Europos universitetuose, gyvenusi tarp Europos ir pasaulio intelektualų, Ugnė Karvelis išsaugojo ištikimybę tėvynei ir jos kultūrai. Ši tikėjimą Lietuva Velionė skleidė visiems šalia esantiems — savo kūryba, savo darbais, savo nepakartojamu gyvumu ir asmenybės žavesiu“, rašoma prezidento užuojautoje.

U. Karvelis atstovaujant Lietuvai UNESCO, į pasaulinės kultūros paveldo sąrašą buvo įtraukta Kuršių nerija, Vilniaus senamiestis bei Lietuvos kryždirbystė. U. Karvelis buvo Prancūzijos ir Lietuvos asociacijos vicepirmininkė ir įkūrėja, Lietuvos rašytojų sąjungos, Prancūzijos vertėjų asociacijos, Paryžiaus Politinių mokslų fakultetą baigusios asociacijos, Oskaro Milašiaus draugų asociacijos, Meksikos draugų asociacijos narė.

U. Karvelis yra pirmoji atkurtos nepriklausomos Lietuvos ambasadorė, mirusi savo darbo vietoje užsienyje.

## Kyla šylančio Baltijos jūros vandens lygis

Vilnius, kovo 4 d. (BNS) — Kaip pranešė Aplinkos ministerija, vidutinė vandens temperatūra Kuršių mariose ir Baltijos jūroje praėjusiais metais buvo 0.8 laipsnio aukštesnė už vidutinę daugiametę, o vidutinis vandens lygis aukštesnis 7 cm. Tokius duomenis Aplinkos ministerijai pateikė Jūrinų tyrimų centras.

Vanduo Kuršių mariose ir Baltijos jūroje darėsi vis šiltesnis. Kuršių mariose liepą vandens temperatūra aukštesnė buvo tik 1914 metais. Rusijos Karaliaučiaus srities mokslininkai vandens atšilimą Kuršių mariose sieja su žemės drėbėjimu Ignalinoje, kuris įvyko pernai rugsėjo 4 d. Jo stiprumas buvo 1.4 taško pagal Richterio skalę. Mokslininkų teigimu, per žemės drėbėjimą nuosėdinių uolienų sluoksnyje atsirado įtrūkimai. Vienas iš tokių trūkumų atsirado Kuršių nerijoje, Karaliaučiaus srities teritorijoje. Vasarį čia buvo užregistruotas vieno šulinio vandens sušilimas iki 40 laipsnių.

Per pastaruosius 20 metų Baltijos jūros lygis pakilo 15 cm. Kuršių marios nuskalavo apie 20 km ilgio ir 0.5 m pločio pakrantės ruožą, o Baltijos jūra lapkričio mėnesį nuskalavo net iki 5 metrų pločio pakrantės ruožą tarp Palangos tilto ir Birutės kalno, išplaudama 20,000 kubinių metrų smėlio.

Pasak pranešimo, kai kurių mokslininkų siūlymai „pamaitinti“ Baltijos jūros priekrantės smėliu, išgaunamą gilinant uostą, vertinamos prieštarai. Pacia ekologiškiausia ir ekonomiškiausia apsaugine priemone laikomas krantų „pynimasis“. Pavyzdžiui, Kuršių nerijos valstybinis parkas, kurio darbuotojai skiria nuolatinį dėmesį tokiame krantų tvirtinimui, nuo ardančio audrų poveikio nukentėjo daug mažiau — ten per-



Pirmadienį prezidentas Valdas Adamkus priėmė naujojo Šventojo Sosto atstovą Lietuvoje — iš Šveicarijos kilusio Apaštalinio nuncijaus, Bažnyčios teisės daktaro, 58 metų arkivyskupo Peter Stephan Zurbriggen skiriamuosius raštus. „Šventasis Sostas ir šventasis Tėvas atidžiai seka, kaip Lietuva vykdo savo įsipareigojimus, kad artimiausioje ateityje taptų visateise Europos Sąjungos ir NATO nare“, pažymėjo Apaštalinis nuncijus. Dėkodamas už Šventojo Tėvo perduotus sveikinimus Lietuvos žmonėms, prezidentas V. Adamkus perdavė linkėjimus popiežiui Jonui Pauliui II ir pabrėžė, jog valstybės ir Bažnyčios dialogas turėtų būti aktyvesnis. Jo nuomone, sprendžiant visuomenės vertybines ir socialines problemas, dvasininkija ir valdžia turėtų glaudžiau bendradarbiauti.



Lietuvos ledo čiuožėjai Margarita Drobiazko ir Povilas Vanagas gavo „Rover“ automobilio raktelius.

## Pagerbti Salt Lake City olimpinį žaidynių dalyviai

Vilnius, kovo 4 d. (BNS) — Pirmadienį Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) būstinėje Vilniuje buvo pagerbta Lietuvos olimpinė delegacija, vasario 8-24 d. dalyvavusi XIX žiemos olimpinėse žaidynėse Salt Lake City.

Lietuvos sportininkų pasirodymą olimpiadoje įvertino LTOK prezidentas Artūras Poviliūnas, išskirdamas ledo šokėjų Margaritos Drobiazko ir Povilo Vanago užimtą penktąją vietą.

LTOK sprendimu, M. Drobiazko ir P. Vanagas buvo apdovanoti Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prizų — automobiliu „Rover 45“. Šis prizas šokėjams skirtas už ilgą metį atstovavimą Lietuvai bei pasiektus aukštus rezultatus olimpinėse žaidynėse, pasaulio, Europos čempionatuose ir kitose tarptautinėse varžybose.

P. Vanagas sakė, kad jau antradienį Maskvoje pora tęs treniruotes, kad spėtų tinkamai pasiruošti pasaulio dailiojo čiuožimo čempionatui, kuris kovo 18-24 d. vyks Nagane (Japonija). Paklaustas apie nuoskaudas dėl nepelnyto medalio, P. Vanagas sakė, kad jam „dar skauda“. „Tačiau nuoskaudas padeda pamiršti malonus Lietuvos žmonių rū-

\* Panevėžio AB „Malse-na“, šį mėnesį į Čikagą išsiųsdama bandomąją 5 tonų milžinių mišinių partiją, tikisi per Amerikos lietuvių patekti į JAV rinką. Šiemet „Malse-na“ 156 proc. padidino pagrindinio produkto — kvietinių miltų eksportą. (VŽ, Elta)

\* Vis garsiau kalbama apie Seimo valdanciosios daugumos mėginimus pakeisti Lietuvos radijo ir televizijos vadovą Valentina Milaknį, kuris į šį postą buvo paskirtas dešiniųjų. Aistras dėl šio posto kursto ir tai, kad Seimo social-liberalų frakcijos narys Vytautas Kvietkauskas rengia Lietuvos radijo ir televizijos įstatymo pataisas. (LR, Elta)

\* Pernai Lietuvoje buvo pavogta beveik 9,000 lengvųjų automobilių, ir tik kas penktas savininkas iš policijos sulaukė žinios apie surastą turą. Manoma, jog automobilių vagysčių augimui įtakos turi ir švelni baudžiamoji atsakomybė. (LŽ, Elta)

\* Klaipėdoje, „Nesės“ viešbutyje, atidarytas pirmasis Lietuvoje kazino, kuriame bus vienas ruletės ir trys kortų stalai. (R, Elta)

## Tėvynėje pasižvalgius

\* Tarp rugsėjo 11-osios aukų šeimų kūdikių — ir lietuvių atžala. Trečios kartos JAV lietuvis Derekas Statkevicius buvo vienas iš beveik 3,000 New York World Trade Center žuvusių žmonių. Po jo žūtis šeimai liko ne tik nuotraukos ir prisiminimai. Praėjus beveik 4 mėnesiams nuo 30-mečio D. Statkeviciaus traagiškos mirties New Yorke, jo žmona Kimberly Young Statkevicius susilaukė antrojo sūnaus, kurį ji vadina Dievo atsiųstu kūdikiu. (LR, Elta)

\* Ignalinos AE direktorius Viktoras Ševaldinas, per dešimt vadovavimo elektros metų ne kartą bendravęs su Europos Sąjungos atstovais neabejoja, kad dėl II bloko uždarymo termino tautos Europa su Lietuva tikrai nediskutuos. „Mes sprendžiame ne vieno bloko ar reaktoriaus likimą, o žmonių, miesto, regiono likimą“, sakė jis. (R, Elta)

\* Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas Konstantinas Ramelis teigia, jog įvaikinimas Lietuvoje lėtai vyksta dėl biurokratų vilkinimo. Galimų įvaikinti sąrašų šiuo metu yra 313 vaikų, globos namuose — apie 16,000. (LŽ, Elta)

\* Italijos madų garsenybės teko susispausti ir priimti naujokus iš Lietuvos. Milano „pret-a-porter“ (gatavų drabužių) savaitėje 2002 rudens-2003 žiemos sezono madą diktavo ir Vilniaus mados namai „Nijolė“. Prestižiniame viešbutyje „Four Seasons“ keletams šimtams svečių „Nijolė“ drauge su madų kūrėju, rusu Valentinu Judaškinu pristatė naują 2003 žiemos kolekciją.

\* Vieši siuvėjų nusiskundimai dėl sunkių darbo sąlygų didžiausioje Lietuvos siuvimo įmonėje „Lelija“, kurioje dirba 3,000 žmonių, sukėlė prieštaringą šios bendrovės darbuotojų reakciją. Po praėjusį šeštadienį „Lietuvos ryte“ paskelbto straipsnio ir redakciją skambinę Vilniaus įmonės darbininkai dėkojo už pagaliau garsiai pasakytą tiesą. Bet pašnekovai nedrįso prisistatyti — sakė bijantys prarasti darbo vietą. Tačiau oficiali „Lelijos“ kolektyvo reakcija buvo visiškai priešinga. Dauguma įmonės darbuotojų pasirašė atvirą laišką, kuriame teigė, jog didžiuojasi tuo, kad čia dirba. (LR, Elta)

\* Beveik 600 mln. JAV dolerių vertės Rusijos vištienos rinka atsiveria Lietuvos pakuotiniams, nes nuo kovo 10 d. čia įsigalioja amerikietiškos vištienos importo draudimas. (VŽ, Elta)

\* Specialiųjų tyrimų tarnybos (STT) Klaipėdos skyriuje iškelta baudžiamoji byla uostamiesčio pareigūnams, kurie buvo užklupti pasisavinę dalį nesunaikintų kontrabandinių cigarečių. Kontrabandinių cigarečių naikino komisijos nariai bei policijos pareigūnai privalėjo garantuoti cigarečių deginimo vietos apsaugą. Cigarečių deginimą stebėję garo jėgoms ūkio darbininkai patvirtino, kad kontrabandos naikinimas virto jos grobstymu. Kai kurie komisijos nariai dar nesudegusius, tačiau ruktancius cigarečių pakelius traukė tiesiog iš krosnies. (LR, Elta)

\* Savaitgalį Lietuvoje šurmuliavo Kaziuko mugė. Vilniaus senamiestyje kasmet rengiama mugė šiemet smarkiai išsiplėtė, čia buvo galima išgyti ir gyvų žąsų, avių, arklių. Klaipėdoje buvo surengta jubiliejinė — 10-toji — Kaziuko mugė. Kaziuko mugė šiemet įsitvirtino ir Kaune. Šeštadienį Laisvės alėja mirguliuojo tautodailininkų atvežtomis verbomis, pintais krepšiais, mediniais margučiais, drožtais šaukštais ir dėdelėmis. Mugės metu Laisvės alėjoje buvo pastebėtas Vilniaus meras Artūras Zuokas. (Elta)



Kaziuko mugėje

\* „Mažeikių naftai“ modernizavimo projektams įgyvendinti vasarą prireiks įdarbinti 300-400 žmonių, kurių dalis bus ir anksčiau bendrovėje dirbę žmonės, tačiau dalis atvyks iš užsienio. Pernai iš darbo įmonėje buvo atleista 300 žmonių. Mažeikiuose nedarbo lygis šiuo metu yra 25.5 proc. (LR, Elta)



„Dainų dainelės“ konkurse

\* Kovo 3 d. Vilniuje prasidėjo 15-asis „Dainų dainelės“ konkursas, kuriame dėl laureatų vardų varžysis jaunieji atlikėjai iš visos Lietuvos. Per atrankas konkurso komisija išklauė daugiausia kaip 10,000 vaikų bei moksleivių nuo 3 iki 19 metų ir atrinko 1,500 geriausių. (BNS)

\* Buvęs Kauno „Žalgirio“ krepšininkas Sergejus Jovaiša premjero Algirdo Brazausko potvarkiu paskirtas Valstybinės lošimų priežiūros komisijos nariu. Praėjusių metų lapkritį jis buvo išrinktas Lietuvos lošimų organizatorių asociacijos prezidentu. Tokia S. Jovaišos karjerą lėmė ir jo patirtis, sukaupia Vokietijoje. S. Jovaiša teigė metus dirbęs šalia Dortmundio esančių lošimo namų „Spielbank Hohensyburg Casino“ klientų aptarnavimo skyriaus vadybininku. Jo pareiga esą buvusi bendrauti su kontroliuojančių įstaigų darbuotojais. (LR, Elta)



\* Lietuvos šokėjai Andrius Kandelis ir Eglė Višockaitė, atstovaujantys Vilniaus „Ratuto“ klubui, antrus metus iš eilės iškovojo pasaulio Lotynų Amerikos šokių taure. Vilniaus koncertų ir sporto rūmuose įvykusiose varžybose lietuviai aplenkė 18 porų iš tiek pat valstybių.

\* Ryga jau seniai nebuvo regėjusi tokių eilių. Šią savaitę dideliame gyvenamųjų namų rajone atidaryta pirmąją Latvijoje bendrovės „Vilniaus prekyba“ parduotuvę „Maxima“ šturmo tūkstantčiai žmonių. Į prekybos centrą netilpę pirkėjai didžiule eile nutįso už laukųjų durų. Prie naujojo centro apie tūkstantis žmonių stovėjo lauke, laukdami, kol galės paklikti į vidų. Jau pirmąją „Maxima“ darbo dieną joje pirko daugiau kaip 13,000 pirkėjų. Žmonių antplūdis nemažėjo ir kitomis dienomis.

\* Lietuvos banko išleista 50 litų vertės sidabrinė monetą, skirtą 27-osioms olimpinėms žaidynėms Sydney, vieną didžiausių pasaulyje proginių monetų katalogų leidžianti bendrovė „Krause Publications“ (JAV) įvertino kaip meniškiausią 2001 m. monetą pasaulyje. Skulptoriaus Antano Žukausko sukurta monetą ir apyvertą išleista 2000 m. liepą. (BNS)

\* Sausakimšoje Kauno sporto halėje savaitgalį žiūrovai išvydo visas ryškiausias spindinčias Lietuvos krepšinio lygos žvaigždes. Tradicinėje šventėje „Žvaigždžių diena - 2002“ geriausi krepšininkai linksminosi kitus ir patys linksminosi per „Erelių“ ir „Vilkų“ rinkinių rungtynes. Kauno „Žalgirio“ žaidėjas Dainius Šalenga įdėjo kamuolį į krepšį atsispyręs nuo 4 m 18 cm — jis pripažintas Lietuvos rekordininku. (KD, Elta)



Dainius Šalenga

## KALENDORIUS

Kovo 5 d.: Adrijonas, Giedrė, Klemsas, Liucijus, Virgilijus, Vydotas.  
Kovo 6 d.: Gerasimas, Karigailė, Koletė, Norvilas, Raminta, Rožė, Viktoras.



## SVEIKATOS KLAUSIMAI

### SOJOS PUPELĖS STIPRINA KAULUS

JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

Po 30 metų kiekvienam, ypač moterims, ima pamazū tirti kaulai. Tokį jų sumenkėjimą stabdo gausiausias baltyminis maistas, kaip kasdieninis 9 uncijų „steikas“ ar puodelis tuna žuvies salotų, palyginus tik su pusę tiek suvalgančiaisiais. Tokią tiesą dabar susekė „Framingham Osteoporosis Study“, atlikus tyrimus su 70-90 metų abiejų lyčių 600 asmenų per 4 metus. Dabar atlikta dar keletas tyrimų, patvirtinančių šią tiesą — gausūs baltymai talkina kaulams.

Mes, lietuviai, užuot mėsos, naudodami žuviene, nepamirškime sojos pupelių — jų baltymai atstoja mėsą ir niekam nekenkia. Tik susismulkinkime tas pupeles ir jas su obuolių koše, uogiene ar ananasų vaisiais gausiai valgysime, savo sveikatos, ypač kaulų, širdies ir smegenų naudai. Dar to negana, kasdien valgant sojos pupelių, tolinam Alzheimerį. Sausus sojos grūdus malkime kavai malti mašinėlė, kuri kainuoja apie 16 dolerių.

### SAUGOKIMĖS APGAVIKU

Apsisaugojimas nuo aštrių ir chroniškų negalių apima tris dalykus:

1. Valgymą daugiausia augalinio maisto, įskaitant žuvį; kiaušinio baltymus ir sojos pupeles, kas atstoja mėsą; geriant 4 puodelius lieso (skim) pieno; jokių riebalų, o tik augalų aliejų (ypač Grenolą) ir išgeriant 8 puodelius vandens kasdien.

2. Prisiminimą lietuviško darbštumo ir 4 nesinuodijimų: riebiu kashiu, tabaku, „Bobeline“ bei kofeinu. O jei čia susilubuos, tai iš dalies gelbės mineralų su vitaminų kapsule (kad ir „Centrum“), vengdamas dabar didžiausių pelna-

gaudžių prieš senėjimą siūlomų vaistų (anti-aging).

Dabar labai lengva patapti tokių pelnagaudžių palaikytojais. Visada būkite, nes ko tik anai nepasiūlo: intymumui, odai, miegui, šlapimo takams, prostatai, įtampai, baimingumui, gyvenimo kaitai, plaučiams, atsparumui, kraujospūdžiui, širdžiai, cholesterolui, klausai, akims, plaukams, kūno energijos valymui, smegenims — atminčiai, kaulams ir sąnariams. Prieš senėjimą — antioksidantus.

Visų tų jų peršamų niekų ginkiltės minėtų trejų būdų: maistu, darbu ir nesinuodijimu. Sėkmės!

### RŪGUSIS PIENAS PUSIAU SUMAŽINA VIDURIIVIMĄ

Kasdieniniai du po 8 uncijas jogurto puodeliai sumažina antibiotikų sukeltą viduriavimą. Dažnas vartoja antibiotikus, o pastarieji sunaikina gerąsias bakterijas žarnose. Tada tokie ima viduriuoti.

Dabar atlikti tyrimai su ligoninėje esamais antibiotikų susirgintais viduriuojančiais. Mat, iki tol buvo net anekdotiški pasakojimai apie rūgusio pieno — jogurto naudą viduriuojant, pavartojus antibiotikus.

Tirta buvo 105 ligoniai ir duomenys buvo pranešti nesenai vykusiam „The American College of Gastroenterology“

gy“ suvažiavime. Buvo naudotas komercinis jogurtas su vanila per pietus ir vakarienę. Palyginta su 97 ligoniais, negavusiais jogurto. Viduriavo jogurto grupėje 12 proc. per 23 dienas, o be jo 24 proc. per 60. Ėmę jogurto, mažiau skundėsi vidurių pūtimu ir daugiau gyresis retesniu išsistūtinimu.

Taigi, mes visi, kad ir dar sveiki, auginkime savo žarnose gerąsias bakterijas, mūsų mamųčių mums dažnai pateiktų rūgusiu pienu. Jį patys ragautis išmokime iš mokytojų.

Šaltinis: „American Journal of Nursing“, February 2000.

### SENYVO AMŽIAUS ŽMONĖS IR SĄNARIŲ SKAUSMAS

Pastaraisiais metais daug nuveikta bandant išaiškinti OA rizikos veiksnius, tačiau dar trūksta tikslių duomenų, kurie atskleistų, kaip šie veiksniai susiję su amžiumi ir kokią įtaką jie daro OA. Dažniausiai OA išsivystymas siejamas su amžiumi, moteriška lytimi (ypač kelio sąnario OA), antsvoriu, įgimtu polinkiu sirgti šia liga, keturgalvio šlaunies raumens nusilpimu, sunkia sąnario trauma, sutrikusiu propriocepčiniu jautumu, sunkiu fiziniu darbu ir estrogenų stoka. Visi OA rizikos veiksniai skirstomi į sisteminius ir vietinius biomechaninius.

Dažniausiai OA vystosi dėl sisteminių ir vietinių biomechaninių veiksnių sąveikos. OA pažeidžia visą sąnarį. Progresuoja židininė hialininės sąnario kremzlės fragmentacija, ji nyksta, šiuos procesus lydi antriniai po kremzlės esančio kaulo pokyčiai: jis hipertrofuojasi, formuojasi kraštiniai osteofitai, kaulas tampa stangrus, išsivysto sklerozė. Pažeidžiamas minkštieji aplink sąnarį esantys audiniai. Vystosi sinovijos uždegimas, sustorėja sąnario kapsulė, sąnario raiščiai lanksnėja, nusilpsta aplinkiniai raume-

nys. Tačiau OA — tai ne paprastas sąnario kremzlės susidėvėjimas. Kremzlė yra metaboliškai veiklus audinys ir sergant OA jos anabolinis ir katabolinis aktyvumas padidėja. Suintensyvėja baltymų sintezė chondrocituose. Išsiskiria didelis kiekis metalo proteazių ir fermento agrekanazės, kuris ardo kremzlės proteoglikaną, agrekaną. Labai suaktyvėja kataboliniai procesai. Chondrocitai ima ardyti matriksą. Matriksų degradacija ankstyviausiai pasireiškia aplink kremzlės paviršiuje esančias ląsteles. Nyksta matriksų tinklas, o jo regeneracija sutrinka. To priežastis yra nepakankama ląstelių proliferacija, sumažėjęs mitozinis jų aktyvumas vyresniame amžiuje ar sąnario kremzlės ląstelių apoptozė. Sąnario kremzlėje daugėja citokinų (interleukino-1, tumor nekrozės faktoriaus  $\alpha$  ir kt.). Jie dar labiau stimuliuoja katabolinius ir slopina anabolinius procesus. Sąnario kremzlės ląstelės reaguoja į citokinų poveikį, bet praranda sugebėjimą reaguoti į stimuliuojamą augimo faktoriaus veikimą. Normaliai egzistuojanti pusiausvyra tarp sąnario kremzlės sintezės ir degrada-

### SUSTIPRĖJĘ DVYNIAI GRĮŽO NAMO

Vilma ir Gintautas Zdaniai iš ligoninės į namus jau parsivežė savo pirmaginius dvynius Martyną ir Lauryną, kurie po patirtų nudegimų beveik du mėnesius buvo gydomi Kauno Medicinos universiteto klinikoje.

Dvynius prižiūrintys medikai nusprendė, kad mažyliai jau gali gyventi savo tėvų namuose Marijampolėje. Pasak anksčiau skyriaus gydytojų, ir Martyno, ir Lauryno žaizdos visiškai užgijusios, berniukai gerokai sustiprėjo. Didesnius nudegimus patyręs Laurynas, kuriam prireikė trijų odos persodinimo operacijų, priaugo svorio nuo 1,9 kg iki 2,170 kg. O jo brolis, ligoninėje priaugęs 400 g, šiuo metu sveria 2,520 kg.

Medikų teigimu, nuo šiol dvynukai bus gydomi, kaip ir kiti neišnešioti naujagimiai, tačiau jie ir toliau bus stebimi specialistų, kurie spės, ar Zdaniams dar reikės odos persodinimo operacijų.

(Elta)

cijos pasislenka į katabolinę pusę, kuri ima vyrėti.

Serganti OA sustorėja ir sustorėja subchondrinis kaulas. Tai sukelia papildomą įtampą sąnario kremzlei krūvio metu, ir ji pažeidžiama. Pastarųjų metų tyrimai rodo, kad OA dažnai prasideda nuo subchondrinio kaulo, o ne nuo sąnario kremzlės pataloginių pokyčių.

Dauguma žmonių, kuriems yra radiologinių OA požymių, nejaučia jokių simptomų. Liga nesukelia simptomų tol, kol nepažeidžia skausmą sukeliančių struktūrų. Svarbu atminti, kad OA diagnozė visų pirma remiasi klinika. OA sukelto skausmo priežastis gali būti besiformuojantys osteofitai, kurie ištempia antkaulį, padidėjęs vidinis spaudimas kaulė, mikrolūžiai, meniskų, raiščių pažeidimas, sąnario kapsulės ištempimas ir sinovitas. Ne mažiau svarbus ir centrinis skausmo komponentas, kuriam atsirasti sąlygas sudaro nerimas, depresija bei gretutinės ligos.

#### Gydymas

OA sergantys ligoniai į gydytoją kreipiasi dėl skausmo, tačiau gydymo tikslas neturėtų būti vien skausmo malšinimas. Prieš pradėdant gydyti būtina tiksliai nustatyti ligos diagnozę, įvertinti sąnario uždegimo sunkumą, gydymo poreikį ir bendrą ligonio sveikatos būklę. Kiekvienam



Sena motutėlė, radusi prieglobstį Kudirkos Naumiestyje prie klebonijos įkurtuose globos namuose. Baniutės Kronienės nuotr.



Vasario 23 d. Vilma ir Gintautas Zdaniai iš ligoninės į namus parsivežė savo pirmaginius dvynius Martyną ir Lauryną. Eltos nuotrauka.

ligoniui turi būti parinkta individuali gydymo programa. Pagrindiniai OA gydymo tikslai: palengvinti simptomus, pagerinti sąnario funkciją ir gyvenimo kokybę, išlaikyti darbingumą bei pristabdyti ligos progresavimą. OA gydymo etapai:

1. **Nemedikamentinis gydymas** (ligonio mokymas, fizioterapija ir ergoterapija, antsvorio sumažinimas, fiziniai pratimai, pagalbinės priemonės).

2. **Medikamentinis gydymas** (acetaminofenas, nesteroidiniai vaistai nuo uždegimo (NVNU), centrinio veikimo narkotiniai ir narkotiniai analgetikai, pagalbiniai vaistai ir įvairių vaistų deriniai).

3. **Chirurginis gydymas**. Bet kuriame gydymo etape, esant indikacijai, galima sušvirkšti gliukokortikoidų arba hialurono rūgšties į sąnarį, atlikti sąnario ertmės lavimą, vartoti vietinių veikimų pasižymintį vaistų (NVNU tepalų, kapsaicino, dimetilsulfoksido).

Stiprus raumenys palaiko sąnario pastovumą ir užtikrina normalią jo veiklą. Sergant OA, sąnaryje ir aplinkiniuose audiniuose besivystantys pakitimai pakeičia sąnario mechaniką ir sukelia raumenų nusilpimą, sąstingį, suvaržę sąnario veikimą. Fiziniai pratimai, kurie pagerina sąnario judrumą, svarbūs ne tik gydant OA, bet ir jo profilaktikai. Sustiprėjus raumenims, mažėja skausmas. Geriausiai fizinius pratimus parenka specialistas. Patariamasi pasyvūs ir aktyvūs, izometriniai, izotoniniai arba izokinetiniai, aerobi-

niai fiziniai pratimai (vaikščiojimas, plaukimas, važinėjimas dviračiu).

Tyrimai rodo, kad apie 26 proc. įvairiomis ligomis, tarp jų ir OA, sergančių ligonių gydosi netradiciniais metodais (žolėmis, maisto parinkimu, psichologinio poveikio priemonėmis, homeopatija, manualine terapija, bioelektromagnetine terapija, akupunktūra ir kt.). Pasirinkti šiuos metodus skatina nepasitenkinimas tradicinio gydymo rezultatais. Tačiau dar trūksta mokslinių tyrimų pagrįstų įrodymų apie šių metodų efektyvumą gydant OA.

Labai svarbus ligonio ir jo artimųjų mokymas, kaip sumažinti skausmą, pagerinti gyvenimo kokybę, maksimaliai ilgai išsaugoti sąnario funkciją, tausoti sąnarius. Būtina gerinti darbo ir buities sąlygas, pasirinkti tinkamą kasdienį fizinį aktyvumą. Svarbu sumažinti antsvorį, papildyti maistą vitaminais. Ligos progresavimą stabdo įvairios pagalbinės priemonės (tinkama avalynė, įklotai į batų, tinkamai parinktos lazdelės, ramentai, vaikštynės, įtvartai, kelio sąnario girmelės vidinis fiksavimas), pagalba buityje (tualeto sėdynės, kėdės paaugstinimas, įvairios rankinės ir kt.). Skausmą ir uždegimą neretai malšina fiziniai metodai (šiluma, šaltis, transkutaneinė elektrinė nervo stimuliacija ir kt.).

Nesant akivaizdžių sąnario uždegimo požymių, remiantis Amerikos reumatologų kolegijos OA ir Amerikos geriatros draugijos lėtinio skausmo gydymo vyresnio amžiaus žmo-

nėms gairėmis, pirmasis vaistas skausmui malšinti yra paprastas analgetikas acetaminofenas. Rekomenduojama jo vartoti 3-4 g per dieną. Vaisto efektyvumą galima įvertinti ne anksčiau kaip po 2 savaičių. Acetaminofenas — saugiausias analgetikas skiriant jo terapinėmis dozėmis. Tačiau jis gali sustiprinti varfarinų poveikį, atsargiai jo reikia skirti kepenų ligomis sergantiems ligoniams ar tiems, kurie piktnaudžiauja alkoholiu. Acetaminofenas gali būti rekomenduojamas analgezijai ligoniams, kuriems yra inkstų funkcijos nepakankamumas. Jei gydymas acetaminofenu negelbsti ar yra nustatyti artritų požymiai, skiriama NVNU. Labiausiai rekomenduojami selektyvūs COX-2 inhibitoriai. Epidemiologinių tyrimų duomenimis, 20-30 proc. visų hospitalizacijų ir mirčių dėl pepsinių opų vyresniems negu 65 metų asmenims nulėmto gydymo NVNU. Kraujavimo iš virškinamojo trakto rizika dėl NVNU ypač pa-

## DRAUGAS

(USPS-161000)

### THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$100.00. Foreign countries \$115.

Postmaster: Send address changes to Draugas - 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitatimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumeratą galioja.

**DRAUGO prenumerata yra mokama iš anksto.**

|                         | Metams          | 1/2 metų | 3 mėn.  |
|-------------------------|-----------------|----------|---------|
| JAV .....               | \$100.00        | \$60.00  | \$38.00 |
| Kanadoje ir kitur ..... | (U.S.) \$115.00 | \$65.00  | \$45.00 |

**Tik šeštadienio laida:**

|                                |         |         |         |
|--------------------------------|---------|---------|---------|
| JAV .....                      | \$60.00 | \$45.00 | \$33.00 |
| Kanadoje ir kitur (U.S.) ..... | \$65.00 | \$50.00 | \$38.00 |

**Užsakant i Lietuva:**

|                                              |          |          |  |
|----------------------------------------------|----------|----------|--|
| Oro paštu .....                              | \$500.00 | \$250.00 |  |
| Reguliariu paštu .....                       | \$100.00 | \$55.00  |  |
| Tik šeštadienio laida oro paštu .....        | \$160.00 | \$85.00  |  |
| Tik šeštadienio laida reguliariu paštu ..... | \$55.00  |          |  |

Vyriausia redaktorė – Danutė Bindokienė  
Administratorius – Valentinas Krumpis  
Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

- Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos, gavus prašymą, ką nors skelbti.
- Redakcija straipsnius taisy savo nuožūra. Nenaudotų straipsnių nesaugo. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

E-paštas: [administracija@draugas.org](mailto:administracija@draugas.org)  
[redakcija@draugas.org](mailto:redakcija@draugas.org)  
[rastine@draugas.org](mailto:rastine@draugas.org)  
[skelbimai@draugas.org](mailto:skelbimai@draugas.org)

#### MARIUS KATILUS, M.D.

#### CHIRURGAS

Trūkio, tulžies pūslės, krūtys, žarnyno, endokrinologinė ir laparoskopinė chirurgija.  
300 Barney Dr., Suite A  
Joliet, IL 60435  
Tel. 815-744-0330;  
lietuviškai 815-744-8230  
[www.centerforsurgeryandbreasthealth.com](http://www.centerforsurgeryandbreasthealth.com)

#### EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.

#### DANTŲ GYDYTOJAS

Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.  
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL  
Tel. 708-422-8260

#### DR. JOVITA KERELIS

#### DANTŲ GYDYTOJA

9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL  
Tel. (708) 598-8101  
Valandos pagal susitarimą

#### VIDAS J. NEMICKAS, M.D.

#### KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS

7722 S. Kedzie Ave.  
Chicago, IL 60652  
Kab. tel. 773-471-3300

#### DR. L. PETREIKIS

#### DANTŲ GYDYTOJA

9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL  
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.  
Tel. (708) 598-4055  
Valandos pagal susitarimą

#### EDMUNDAS VIZINIS, M.D., S.C.

#### Specialybė – Vidaus ligų gydytojas

Kalbama lietuviškai  
6918 W. Archer Ave. Ste. 5 ir 6  
Chicago, IL 60635  
Tel. 773-229-9985  
Valandos pagal susitarimą

#### ARAS ŽLIOBA, M.D.

#### AKIŲ LIGOS IR CHIRURGIJA

219 N. Hammes Avenue  
Joliet, IL 60435  
Tel. 815-741-3220

#### DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS

#### DR. PAUL KNEPPER

#### AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA

150 E. Huron, Suite 1000  
Chicago, IL 60611  
Valandos pagal susitarimą  
Tel. 312-337-1285

neracinių pakitimų, pristabdo jos irimą.

Vėlyvas osteoartrito stadijas tenka gydyti chirurgiškai: sąnariai protezuojami, riboti trauminės kilmės sąnario kremzlės defektai užpildomi autologiniais chondrocitų transplantais ir kt.

Gydymo menas, 2001 m. Nr. 11

\* **Pasaulio sveikatos organizacija** 2002-2003 metais skirs Lietuvai 75,000 dol. kovai su rūkymu ir jo užkardymui. Sveikatos apsaugos ministerijos duomenimis, priežastys dėl kurių jauni žmonės Lietuvoje pradeda rūkyti, yra smalsumas ir noras pamėgdžioti suaugusius. Tyrimų duomenimis, 2001 m. Lietuvoje pastoviai rūkė 43.8 proc. vyrų ir 9.4 proc. moterų. (BNS)



## „WILLIAMS“ PRALAIMI PROPAGANDINĮ KARĄ

I „Draugo“ klausimus atsa-ko Seimo narė, NATO reikalų komisijos pirmininko pavaduotoja, Tėvynės Sąjungos (Lietuvos konservatorių) pirmininko pavaduotoja Rasa Juknevičienė.



– Išėjimoje yra manančių, kad Lietuvoje nemėgstami užsieniečiai. Tokia nuomonė palaikyti nevengia ir Lietuvos žiniasklaida. Priešinimasis užsienio firmų atėjimui į Lietuvą („Williams International“, „Telekomui“) tai tarsi ir patvirtina. Kur tokios nemelės šaknys Jūsų nuomone?

– Nemanau, kad visi Lietuvoje nemėgsta užsieniečių, kad yra kažkokia gili ksenofobija. Didžioji dalis visuomenės yra linkusi atsiverti, bet turime vertinti nemažą paveldą, kuris Lietuvoje sovietinės okupacijos metu vienus gyvenusių labiau paveikė, kitus mažiau. Jaunoji karta, kuri ateina į Lietuvos gyvenimą, turiu galvoje moksleivius, studentiją, nesiskiria nuo Vakarų Europos jaunimo – jie domisi viso pasaulio gyvenimu, myli savo kraštą. Bet jeigu imsime Vakarų investuotojus, čia aš matau problemą, susijusią su Lietuvos geopolitine situacija, su tuo, kad mūsų protėviai pasirinko vietą gyventi ant tam tikro politinio tektoninio lūžio zonos – turiu galvoje skirtingų civilizacijų sandūrą. Tais dalykais kai kas yra linkęs žaisti, spekuliuoti. Ne paslaptis, kad, sakykime, Rusija, atsivėlędama į situaciją, savo politiką yra pakeitusi. Siekdamas prie Baltijos jūros išlaikyti įtakos zoną, ji net neslepia veikianti per energetikos politiką. Tai labiausiai atspindi situaciją dėl Mažeikių naftos. Bandoma sudaryti vakariečių-blogiečių įvaizdį.

As mėginau atlikti tokią analizę: kiek gamyklų bankrutavo ir kiek žmonių buvo atleista iš darbo ten, kur investavo vakariečiai, ir ten, kur vadinamasis nacionalinis kapitalas. Rezultatai buvo ne-

naudai vietinio kapitalo: buvo labai daug apsišaukėlių, norinčių gauti greitų pinigų. Deja, mūsų visuomenėje nėra jėgų, kurios tai paaiškintų iki galo.

Na, o jeigu kalbėtume NATO plėtros kontekste, – jeigu būčiau žmogus, kuriam būtų paskirta stabdyti Lietuvos narystę NATO arba bent ją atidėti, aš pasirinkčiau būtent tokią propagandinę kryptį prieš Vakarų investuotojus. Siūlau atkreipti dėmesį į toki, atrodytų, nekalną dalyką – žaliųjų protestus. Jie kažkodėl neina protestuoti prie „Lukoilo“, o protestuoja prie NATO kraštų kompanijų. Užkliuvo netgi amerikietiskasis „MacDonalds“. Labai aiški kryptis, mes tai matom. Yra tikslas formuoti neigiamą visuomenės požiūrį į Vakarų investuotojus. Jeigu būčiau suinteresuota, tai ir veikičiau ta kryptimi, nes tai susiję su Lietuvos euroatlantine integracija.

– Į tą pačią gretą tikriausiai galima statyti ir pastarąjį ginčą dėl žemės pardavimo užsieniečiams?

– Tai išeina iš tų pačių stereotipų. Kai kam atrodo, kad kažkur prie Lazdijų stovi eilė užsieniečių ir barškina maišais pinigų, ruošdamiesi supirkti Lietuvos žemę. To nėra. Tuose kraštuose, panašiuose į Lietuvą, kurie atvėrė savo žemės rinką, pirkliai neplūtelėjo pirkti žemės. Kitas dalykas, kad įstatymus įdedama tam tikrų saugiklių, kurie lydi konstitucijos pataisais ir praktiškai juose jau įdedamas perėinamasis laikotarpis, bet kažkam labai norisi groti tą plokštelę ir gauti dividendų iš žmonių nežinojimo.

– Konservatoriai daug prisidėjo, kad į Lietuvą ateitų „Williams International“ bendrovė. Iš žiniasklaidos nedingsta neigiamą informaciją apie jos veiklą Lietuvoje. Kur čia tiesa, o kur politika?

– Tiesa yra tai, kad amerikiečių kompanija „Williams“ pralaimi vadinamą propagandinį karą Lietuvoje ir daug sėkmingiau į visuomenės informavimą investuoja „Lukoilas“. Apie amerikiečius Lietuvos žmonės tegauja vien tik neigiamą informaciją – didėjančią nuostolius, jie nemoka valdyti, kažkas sugebėtų valdyti geriau. Kai paprašai, kad būtų atliktas nepriklausomas auditas, gerai ar blogai Mažeikių nafta yra valdoma ir kaip tokioje situacijoje galėtų valdyti kiti, vyriausybė atsisako tai padaryti. Iš to seka tik viena išvada, kad kažkam norisi tais



St. Petersburg, FL, Lietuvių klubo choras ir „Saulės“ lituanistinės mokyklos mokiniai. Vasario 16-tos šventės programoje.

jausmais žaisti. Tuo labiau, kad artėja prezidento rinkimai ir kai kas, kritikuodamas amerikiečius, nori išjoti ant to arkluko. Tokie dalykai nepuošia Lietuvos.

– O ar iš tiesų „Williams“ labai nuostolingai dirba?

– Pažiūrėkime, kaip Mažeikių nafta dirbo iki „Williams International“ atėjimo. Reikia neužmiršti, kad beveik 60 proc. akcijų tebeturi Lietuvos valstybė ir kad „Williams“ valdymas labai priklauso nuo bendradarbiavimo su vyriausybe. Jeigu vyriausybė tik dabar, šiomis dienomis, turi priimti bendro darbo veiksmų planą, kuris turėjo būti parengtas prieš 1,5 m., tai jūs galite suprasti, koks yra nencras, kad ta Mažeikių nafta dirbtų. Yra ir kitų dalykų. Koks kai kurių vyriausybės narių nusiteikimas buvo prieš „Williams“ ateinant, dar net nežinant, kaip ji valdys? Jie buvo kategoriškai prieš, jų požiūriu, Mažeikių naftą reikėjo parduoti „Lukoilui“.

Yra faktų, rodančių, kiek socialdemokratų partija „Lukoilo“ buvo remiama prieš rinkimus. Čia ir galima rasti atsakymą. O „Williams International“, bendraudama su žiniasklaida, matyt, remiasi vakarietiškomis principais – ji jos neperka, kaip „Lukoilas“, ir dėl to pralaimi. Deja, propagandinės kovos taisyklės Lietuvoje dar nėra labai civilizuotos. Kitas dalykas, kad iš tikrųjų „Williams“ turi problemų: nepasirašyta ilgalaikė bendradarbiavimo sutartis su rusų naftos tiekėjais, nepraadeta gamyklos rekonstrukcija. Visa tai sudaro neigiamą aplinką. Bet pažiūrėkime į nuostolių struktūrą, iš kur atsiranda tie nuostoliai: pernai labai nepalankiai susiklostė naftos kainų dinamika – skirtumas tarp žalios naftos ir produkto kainos buvo labai mažas (vadinamoji marža).

Nuo to skirtumo labai priklauso gamyklų pelnas. Ne „Williams“ kalta, kad įvyko rugšėjo 11-oji, kad taip susiklostė pasaulinės naftos kainos. Bet tai tik viena medalių pusė. Prie Mažeikių naftos yra prijungta „Būtingė“. Būtingės terminalas yra pastatytas labai brangiai dar A. Šleževičiaus laikais ir dabar Londono arbitraže vyksta byla dėl to, kad tie, kurie statė, per brangiai paėmė. Tai irgi atsitinka tuose kraštuose. „Williams“ yra padavusi skundą į arbitražą, tačiau kol kas turi mokėti palūkanas už paimtas paskolas „Būtingės terminalo“ statybai. Tai irgi įeina į bendrą nuostolių sumą. Plius dar pačios Mažeikių naftos skolos, kurios susidarė iki „Williams“ atėjimo. Tie, kurie sako, kad viskas buvo gerai ir dabar pasidarė blogai, klysta, nes LDDP ministras Stasiukynas dar 1995 m. yra pasakęs, kad šios gamyklos perspektyva yra bloga. Jeigu palikti taip, kaip yra dabar, jai reikalingas šeimininkas, ir jis siūlė už 1 dol. parduoti gamyklą „Lukoilui“. Dabar parduota ne už 1 dol., bet tuos dalykus visi užmiršta labai greitai. Galų gale pažiūrėkim išvirkščiąją Kiesų nelaimės pusę. Matau abejonių, ar atsiskleis visa šito nusikaltimo panorama, bet niekam ne paslaptis, kokio masto vagystės vyko Mažeikių naftoje sovietiniais laikais, ypač tuo laikotarpiu, kai šešėlinio kapitalo ir net politikos atstovai pelnė iš to verslo. Dabar tos vagystės sustojo. Kažkam labai nepatinka. Tačiau šioje vietoje aš negaliu prognozuoti ateities, tai nemazai priklausys nuo tarptautinės aplinkos, Amerikos–Rusijos santykių, ar šios valstybės tarsis daryti bendrą biznį Lietuvoje, ar nesitars.

Dėkojame už pokalbį.

Kalbėjosi  
Audronė V. Škiudaitė

## KLAIPĖDOS JUBILIEJAUS RENGINIAI

Vasario 22 d. Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje atidaryta paroda, kuri pradeda Klaipėdos įkūrimo 750-ties metų jubiliejaus renginių ciklą.

Kartu su parodos atidarymu uostamiesčio meras Rimantas Taraškevičius paskelbė miesto jubiliejinį renginių pradžią, o Kultūros skyriaus vedėja Nijolė Laučikienė pristatė jubiliejinį metų programą. Su pirmąja istorinių renginių ciklo paroda „Viduramžių Klaipėda“ susirinkusius supažindino Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus direktorius Jonas Genys, o Viduramžių Klaipėdą pristatė vienas geriausių Klaipėdos istorijos tyrinėtojų, profesorius habilituotas daktaras Vladas Čiulskas.

Siemiet Klaipėda pažymi savo 750 metų jubiliejų. Ta proga Mažosios Lietuvos istorijos muziejus ir parengė parodų ciklą. Anot renginio organizatorių dažno miesto istorijoje taip nutinka, kad bėgantys amžiai „paslepia“ tai, kas ankščiau buvo sukurta. Klaipėda taip pat ne išimtis. Viduramžių epochos pėdsakus Klaipėdoje šiandien galima aptikti tik po dabartinio senamiesčio grindiniu.

Parodoje „Viduramžių Klaipėda“ eksponuojami archeologiniai radiniai, kurie atskleidžia krašto istoriją iki Vokiečių ordino atsikraustymo, parodo viduramžių miesto amatininkų bei pirklių gyvenimą. Sukurta parodos aplinka leidžia pajusti viduramžių dvasią.

(Elta)

\* Socialinės apsaugos ir darbo ministerija džiugaudama pranešė: Lietuvoje auga įvaikinamų vaikų skaičius. Tačiau civilinis kodeksas tam pa įvaikinimo kliūtimi. (LŽ, Elta)

## Naujas šimtmetis, seni pavojai

Geologai tvirtina, kad mūsų planetos „jaunystėje“ nuolat keitėsi planetos topografija – vandenynuose „išaugo“ kalnai, atogrąžų miškuose įsiviešpatavo amžini sniegynai, o pelkės virto dykumomis... Žemėje gyventi buvo nesaugu pavojinga (iš tikrųjų nedaug joje tuomet kas gyveno, bent jau ne žmonių giminių).

Visgi iš esmės niekas nepasikeitė. Šiandien mūsų planeta nėra nei kiek saugesnė, nors galbūt pavojai ir skiriasi. Dabar didžiausią pavojų sukelia pats žmogus savo veikla ir jausmais: nevaldoma neapykanta, grubioniškumas, pavydu, garbės troškimu.

Peržengus per naujo tūkstantmečio, ypač naujojo šimtmečio, slenkstį, optimistai drįso pranašauti, kad galbūt žmonija nusigręš nuo praigaištingos veiklos ir, pasimokiusi iš praėjusio šimtmečio pasaulinio mastu padarytų klaidų, kurs taikesnę ateitį.

Kol kas ne tik taip neatsitiko, bet ir vilčių, kad tokia ateitis gali Žemėje įsiviešpatuoti, nedaug yra. Žmonija sėdi ant parako statinės ir brauko degtukas, netikėdama, kad vienas gali sukelti sprogimą, kuris ją pačią sunaikins.

Praėjusio šimtmečio būvyje, ypač jo antroje pusėje, mūsų planeta buvo pasidalinusi į dvi susipriešinusias, bet daugmaž vienodo stiprumo galybes – komunizmą ir demokratiją. Ne kartą jos stovėjo viena prieš kitą ir jau buvo galima tikėtis kruvino susirėmimo, bet kone paskutinę akimirka nei viena, nei antra nedrįsdavo peržengti patios pavojingosios linijos, ir įtampa šiek tiek atvėsdavo. Abiejose pusėse ilgai laimėdavo sveika nuovoka, kad, tą liniją peržengus, kelio atgal nebeliks: susirėmimas reikė visiško sunaikinimo. Kas galėjo pagyventi, kad pavojingieji branduoliniai ginklai tuo pačiu bus ir apsauga nuo trečiojo pasaulinio karo?

Tačiau dabar į aikštę atėjo kiti žaidėjai su kitomis taisyklėmis. Planeta vėl sparčiai artėja prie pavojingo pasidalinimo, tik šį kartą pagal įsitikinimų ir religijos gaires. Musulmonai ir žydai; musulmonai ir krikščionys; musulmonai ir indai... Visų tų susipriešinimų centre norom nenorom atsiradžia Amerika – trokšdama vadininti amžinosios taikdarės vaidmenį, bet dažnai tapdama tik neapykan-

tos objektu.

Šveicarija prieš kelias dešimtis metų nubalsavo įsilieti į Jungtinių Tautų šeimą, tuo atsisakydama savo neutraliteto, kuriuo visuomet taip didžiavosi. (Dabar vienintelė neutrali valstybė liko Vatikanas). Pačioje Antrojo pasaulinio karo pradžioje ir Lietuva buvo pasiskelbusi neutralia, tačiau nei vienas didysis kaimynas to paskelbimo nepaisė. Amerika galbūt taip pat norėtų išlikti neutrali, neįsivelti į tarptautinius konfliktus, bet ir jai iki šiol nepavyko. Nepaisant, kurioje pasaulio dalyje vyksta kruvinos kovos, siautėja smurtas ir teroras, anksčiau ar vėliau JAV-ės atsiduria pačiame įvykių sūkuryje. Ir kartais tiesiog kyla klausimas: kiek dar plačiai šio krašto žmonija nusigręš nuo praigaištingos veiklos ir, pasimokiusi iš praėjusio šimtmečio pasaulinio mastu padarytų klaidų, kurs taikesnę ateitį.

Siuo metu tokia padėtis sudarėsi Artimuosiuose Rytuose. Tarp žydų ir palestiniečių įsiliępsnojęs susipriešinimas ir neapykanta jau vargiai numalšins bet kokią susitikimą prie taikos derybų stalo. Kasdieninio smurto ir keršto panciai yra abi puses taip tvirtai surakine, kad jokia pašalinė įtaka jų nepertrauks. Kiekviena pusė įsitikinusi, kad teisybė tik jai priklauso. Tačiau JAV žiniasklaida (atspindinti ir nuotakas Vašingtone) paprastai vieną šalį pristato daug teigiamiau, antrai skirdama daug daugiau kritikos, nepaisant, kad eilinis žiūrovas ar laikraščio skaitytojas tą propaguojamą nelygybę aiškiai mato. Palestiniečiai taip pat neakli: jie supranta kurioje pusėje glūdi Amerikos simpatijos. Kadangi jų dauguma yra musulmonai, Amerika pamazų tampa religinės neapykanos objektu. Arabų pasaulis toli gražu nėra mažas, silpnas ar neišsivystęs. Visuotinis jo supriešinimas net galimai Amerikai, gali būti labai pavojingas.

## SENĖJIMAS, ATMINTIS, IR MENTALITETAS

DR. JUOZAS MEŠKAUSKAS

Nr.14

Tas kraujo apytakos barjeras praleidžia į smegenis tik joms naudingas medžiagas. Tokio kraujo, kaip žmogaus širdis paduoda plaučiams, kepenims, inkstams, ar kitiems organams, smegenys nepriima. Tas smegenų kraujo apytakos barjeras iš žmogaus kraujo praleidžia tik tokias medžiagas, kurios joms reikalingos. Biochemikai, biologai ir neurologai to smegenų kraujo apytakos barjero peržengti dar negali. Ir idomu, kad net tas chemines medžiagas, kurios yra ištirtos ir laboratorijose pagamintos piliulių ir injekcijų forma, per kraują į smegenis įjungti nepavyksta, smegenys jų nepriima, jos per barjerą nepraeina. Tyrinėtojai ieško kelių, kaip smegenų kraujo apytakos barjerą praeiti.

Buvo manoma, kad smegenų ląstelės nesidalina, nesigeneruoja ir jų negalima išauginti. Bet tą nuomonę pakeitė Samuel Weiss ir Brene Reynold, Kanados mokslininkai. Jie nustebė, pamatę, kad nervinės ląstelės dauginasi ir dalijasi maitinamos epiderminiu augimo faktoriu. Tame procese gaunasi vadinamos epidermalinės pagrindinės – kamieninės (stem) ląstelės, iš kurių išauga nervinės ląstelės. Paslaptis: kamieninės ląstelės yra tos, iš kurių tam tikromis

sąlygomis gali išaugti įvairių rūšių ląstelės ir audiniai. Iš šito atradimo labai daug tikimasi transplantacijos srityje. Tuo tarpu yra žinoma, kad iš tų kamieninių ląstelių kaulų smegenyse gaminasi žmogaus kraujo įvairios ląstelės ir narveliai.

Amerikoje plečiantis AIDS ligai, kuri sužaloja atsparumo sistemą ir smegenis (demencija), ir daugėjant savižudybėms, nušovimams ir susišaudymams, buvo susirūpinta mentalitete tautos sveikata. Vienas JAV prezidentų atkreipė į tai dėmesį. Jis pakvietė „National Institute of Mental Health“ ir paprašė ištirti JAV gyventojų protinę problemą. Tam buvo išleista 21 milijonas dolerių. Ta komisija rado, kad šioje valstybėje yra apie 9 milijonai protiniai nesveikų ir kad tik 1 iš 5 diagnozuotas. Tas tyrimas taip pat parodė, kad 1 iš 5 moterų ir 1 iš 8 vyrų savo gyvenime serga nervine liga. Iš tų mentalitетinių ligų dažniausios yra „anxiety“, depresija, ir demencija (Alzheimer liga). Pirmos dvi ligos yra pagydomos. Demencija yra dar nepagydoma. Visų tų ligų tikros priežastys dar nėra žinomos. „Anxiety“ ir depresijos patologiniai pakitimai smegenyse taip pat nežinomi. Demencijos patologinius pakitimus yra aprašęs Alois Alzheimer, vokiečių gydytojas patologas, 1906 metais. Jis ištyrė smegenis 56 metų amžiaus moters, sirgusios kelis metus demencija. Jis rado lyg ir plokšteles, kurios yra ekstraceluliškai smegenų narvelių. Vėliau paaiškėjo, kad tai yra sankrova tam tikros baltymų rūšies – beta amiloido. Vėliausi tyrimai parodė, kad yra intraceluliariai neurofibriliarinio tinklo (tangles) pakitimai, kur yra

polymerizuotų ir hyperphosphorylation baltymų, vadinamų „tau baltymais“, sankrova. Tai yra gana sudėtingas ir kompliktuotas patologinis pakitimas.

Kaip smegenys sensta ir kaip tų ligų išvengti, jas atidėti ar nustumti į vėlesnį amžių?

Baltimore Longitudinal Society tyrė žmones, kurie turėjo tarp 20 ir 90 metų amžiaus. Jie tyrė 1,500 žmonių, kurie buvo suskirstyti į tris grupes: pirmą grupę sudarė žmonės turintys tarp 20-60 m. amžiaus, antrą grupę tarp 60-70 m. amžiaus, ir trečią grupę per 70 m. amžiaus. Pirmojoje grupėje jie atminties ir mentaliteto pakitimus rado labai nežymius. Antroje grupėje atminties ir mentaliteto pakitimai jau buvo žymūs. Trečiojoje grupėje, per 70 metų amžiaus, atmintis ir mentalitetas yra žymiai pakitę ir su amžiumi slinktim silpnėja ir blogėja žymiai ir greitai.

Žmogaus kūno dalys, pavyzdžiui, raumenys, nyksta, jeigu jie nenaudojami. Taip pat yra ir su smegenimis. Atmintis ir mentalitetas silpnėja ir mažėja, jeigu jie nenaudojami. Ankščiau buvo manoma, kad senstant smegenų ląstelių skaičius dideliais kiekiais kasdien mažėja. Dabar, smegenis tiriant, pasirodė kad taip nėra. Prof. Marilyn Albert sako, jog dabar jau yra įrodyta, kad su amžiumi smegenų ląstelių prarandama labai mažai. Monte S. Buchsbaum, neurologas tyrinėtojas, tyrė „Positron Emission Tomography“ būdu priešakines smegenų dalis jaunų žmonių, turinčių 25 metus amžiaus ir senų, turinčių 75 metus amžiaus. Jis rado, kad senų ir jaunų žmonių smegenys kiekio ar tūrio atžvilgiu labai mažai arba visai nesiskiria. Nauji

atradimai smegenų fiziologijoje keičia požiūrą į smegenų pajėgumą ir smegenų funkciją.

Žmogus, kreipdamas dėmesį į savo sveikatą, pailgino savo amžių ir savo pajėgumą. Prieš nedaugelį metų žmogus jautėsi silpnas ir senas, būdamas 60 metų amžiaus. Dabar jis tokiu jaučiasi, būdamas 80 metų amžiaus. Biochemikai ir neurologai dabar mano, kad lygiai tą patį galima pasiekti ir su smegenimis. Anksčiau atminties ir mentaliteto sumažėjimas ar pranykimas gali įvykti dėl kokios nors smegenų ligos, pvz., demencijos. Jei ligos nėra, tai atminties ir mentaliteto sumažėjimas, žmogui senstant, vyksta dėl tų faktorių nenaudojimo. Juo žmogus daugiau išsilavinęs ir juo daugiau jis yra įsijungęs į darbą ar veiklą, kuri reikalauja atminties ir mentaliteto, tuo ilgiau jis savo atmintį ir protinį pajėgumą išlaikys sveiku bei pajėgiu.

Dr. Marilyn Albert, Harvard universiteto psichiatrijos profesorė, tyrė 1,000 žmonių turinčių 70-80 metų amžiaus. Pradėdama nuo 65 metų amžiaus, ji atidžiai susipažino su jų gyvenimo stiliumi, būdu, papročiais, fizine ir protine veikla, ir aktyvumu socialiniam gyvenime. Ji nustatė jų atminties ir mentaliteto statusą. Visa tai padariusi, ji priėjo išvados, kad atmintį ir mentalitetą sudaro, palaiko, pratęsia ir išsaugo keturi dalykai:

1. išsilavinimas, mokslas ir jo naudojimas. Tas sustiprina ir praplečia tarpnervinių ląstelių komunikaciją;

2. stiprus fizinis aktyvumas. Jis sustiprina ir pagerina smegenų kraujo apytaką; Bus daugiau



## BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

### KRISTAUS KOVA SU PIKTOSIOM DVASIOM

KUN. VIKTORAS RIMŠELIS, MIC

Kasdien turėtume kalbėti malda, kurią Viešpats Jėzus išmokė apaštalus. Tai yra „Tėve mūsų“ malda, kurią ir mes kalbame, ir užbaigdami sakome: „Ir neleisk mūsų gundyti, bet gelbėk mus nuo pikto“. Tą malda kalbėdami, mes gal niekad nepagalvojame, kas yra tie gundytojai ir kas yra tas piktasis. Iš Kristaus mokslo ir jo gundymų mums lengva atspėti, kad gundytojas yra visų pirma šėtonas ir jo įtaigoti žmonės bei visas šėtono sugadintas pasaulis. Todėl prašome Dievo gelbėti mus nuo „pikto“ — atseit, nuo piktosios dvasios. Man labai rūpėjo, dar mažam esant, kaip atsirado mūsų žemėje tiek daug piktųjų dvasių, kurios gundo visus tik bloga daryti.

Pas mus dar prieš žiemą, rudeniop, vakarais susirinkdavo moterys verpti ar kitokius rankų darbus atlikti. Jos visko prisikalbėdavo. Prisimenu vieną kalbą apie vėlnio apėdimą. Tą naktį jos vienos bijojo namo pareiti. Esą vėlnias gali pristoti prie kiekvieno žmogaus ir jį apėsti. Tik nieko blogo vėlnias negali padaryti mažam vaikelui, kuris yra pakrikštytas, nes jis yra kaip angeliukas šventas. Kalтанėnų bažnyčioje matydavau tokius angeliukus, panašius į mano mažuosius broliukus ir sesytes.

Aš vis bijodavau numirusių. Prisiklauses apie vėlnius ir jų apėdimus, labai bijodavau pasilikti namie vienas. Bet dažnai reikėdavo vakare pasilikti prižiūrėti dar mažą lopšyje Juliuką. Kad vėlnias nepristotų, aš paimdavau vaikučio rankytę į savo ranką ir laikydavau, kol mudu abu du užmigdavom.

Daug vėliau, studijuojant filosofiją ir teologiją, kai jau žinojau, kad tik vienas Dievas yra amžinas, o visa kita, kas yra mūsų pasaulyje ir danguje, yra sukurta amžinojo Dievo, man labai rūpėjo sužinoti, kaip piktosios dvasios atsirado. Dievas yra begalinė būties pilnybė, kuri kiekvienai kūrybai duoda pradžią. Ir mūsų visas pasaulis gavo pradžią iš Dievo, kaip Jono Evangelijos prologo sakoma: „Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas. Jis pradžioje buvo pas Dievą. Visa per Jį atsirado, ir

be Jo neatsirado, kas tik yra atsiradę“ (Jn. 1, 1-3).

Kas buvo Dievo amžinybėje prieš mūsų pasaulio sutvėrimą, niekas mums nepasakys. Turbut, ir atsiradę po mirties pas Dievą, nesužinosime, ką Jis veikė ir kūrė. Bet nuo amžių visa Švč. Trejybė buvo nutarusi, kad laikų pilnybėje įvyktų Dievo Sūnaus įsikūnijimas. Dėl to įsikūnijimo reikėjo mūsų pasaulio tokio, kuriame mes dar gyvename. Atrodo, kad Dievas savo amžinybėje nutarė patirti, kas yra kančia, skausmas ir mirtis, ko Jis savo amžinybėje neturėjo. Kai Jėzus pradėjo aiškinti savo mokiniams turis eiti į Jeruzalę ir daug iškentėti nuo senųjų, aukštųjų kunigų ir Rašto aiškintojų, būti nužudytas, Petras, pasivadinęs Jį į šalį, ėmė drausti: „Nieku gyvu, Viešpatie, Tau neturi taip atsitikti!“ Viešpats Petras labai smarkiai subarė: „Eik šalin, šėtone! Tu man papiktinimas, nes mąstai ne Dievo, o žmonių mintimis“ (Mt. 16, 21-23).

Iš Jono Evangelijos prologo žinome, kad viskas yra sukurta per Dievo Žodį-Įsikūnijusį Dievą. Ir šv. Povilas tai laiškė Kolosiečiams patvirtina: „Jis yra neregimojo Dievo atvaizdas, visos tvariniųjų pirmgimys, nes Jame sutvėrta visa, kas yra danguje ir žemėje, kas regima ir neregima, ar sostai, ar viešpatystės, ar kunigaikštystės, ar valdžios, — visa sutvėrta per Jį ir Jam. Jis yra pirmas visų daiktų, ir visa Juo laikosi“ (Kol. 1, 15-12). Kai jau buvo sukurta visas pasaulis, Dievas apžvelgė visa, ką Jis buvo padaręs, ir iš tikrųjų matė, kad buvo labai gera (Pr. 1, 31). O buvo atsiradusios ir piktosios dvasios, iš kurių mūsų pasaulyje atsirado ir blogis. Piktųjų dvasia sugundė mūsų pirmuosius tėvus Dievo nepaklausyti. Šv. Tomas Akvinietais aiškina, kad mūsų pasaulis nepraranda tobulybės ir grožio dėl esamo blogio.

Dangaus angelai irgi turėjo bandymą. Jiems buvo apreiškta Dievo Sūnaus įsikūnijimas — kad Švč. Trejybės antrasis asmuo priims žmogiškąją prigimtį ir kad Dievą Žmogų reikės garbinti. Arkangelas Luciferis pasipriešino prieš toki Dievo nutarimą ir tarė: „Aš esu kaip Dievas ir aš Žmogaus negarbinsiui“. Danguje su Luciferiu sukilo prieš Dievą daugybė angelų. Arkangelas Mykolas išėjo su šūkiu: „Kas kaip Dievas?“ Sukilimas baigėsi tuo, kad blogieji angelai buvo išmesti į mūsų žemę. Kai mokiniai, kalbėjo, kad dėl Viešpaties vardo jiems demonai paklūsta, Jėzus atsiliepė: „Mačiau šėtoną, kaip žaibą krintantį iš dangaus“ (Lk. 10, 18).

Iš Evangelijų galime suprasti, kokios didelės piktųjų dvasių gajos buvo Kristaus laikais Palestinoje. Kai kurie piktųjų dvasių apėstieji šaukdavo Kristui, kad jų yra legionas, tarsi kovojančių karių dalinys apėstajame. Kai Kristus išėjo į viešumą skelbti apie dangišką karalystę, piktosios dvasios labai susirūpino patirti, ar tasai Žmogus iš Nazareto yra žadėtasis Mesijas ir ar Jis yra Dievo Sūnus. Kaip Evangelijoje sakoma: „Jėzus buvo Dvasios nuvestas į dykumą, kad ten būtų vėlnio gundomas“ (Mt. 4, 1). Evangelijos duoda tik tris



Vilniaus arkikatedros detalė. Nuotr. Vinco Šalčiūno

gundymus: — paversti akmenis duona, nusileisti nuo šventovės bokšto ir ant aukšto kalno, parodyti pasaulio didybę, nusilenkti prieš šėtoną ir jį pagarbinti.

Regėtoja Valtorta pasakoja apie savo regėjimą, kuris yra pirmasis vėlnio gundymas. Šėtonas pasirodė kaip praeinantis beduinas ir pradėjo Viešpačiui kalbėti, kaip didžiausias geradaris: „Dabar Tu esi ant žemės tarp žmonių ir aš juos valdau. Man gaila Tavęs, nes Tu esi toks geras. O žmonės nieko nesupranta. Jie nori tik aukso, valgių ir džiaugsmų. Neverta dėl jų kentėti. Eik su manimi. Aš juos geriau pažįstu kaip Tu. Aš esu šio pasaulio išmintis. Aš galėčiau būti Tavo mokytojas ir parodyčiau, kaip čia galima iškilti ir triumfuoti.“

Tu esi jaunas ir labai gražus. Pradėk savo veiklą su moterimi. Pasiieškok moterį. Kur tu neprieisi, ten ji prieisi. Aš padariau klaidą su pirmąja moterimi. Aš galėjau Dievui keliai pastoti. Kodėl vyrai nori būti turtingi, nori viešpatauti ir garbės? Tai vis dėl moters. Jei nori pažinti šio pasaulio gyvenimą, eik pas moterį. Ji Tau padės gydyti visos žmonijos ligas. Moterys! Tu žinai, kad jos gražios. Nieko nėra mūsų pasaulyje dailėsno už moterį. Vyrai turi smegenis ir jėgą. O moters mintis yra kaip kvepiantys kvapai. Jos prisilietimas, kaip gelės paglostymas. Jos grakštumas, kaip malonus vyno gerimas. Jos jėga uždegė mūsų jėgą. Mūsų vargai, rūpesčiai, nusiminimai pranyksta, kai mes atsigalime prie moters, o kai ją apsikabiname, tai ji yra kaip maloni gėlių puokštė.“

Kai Jėzus gundytojui nieko neatsakė, tada jis parodė akmenis, kurie buvo nuo saulės panašūs į duonos kepalus ir tarė: „Jei Tu Dievo Sūnus, liepk, kad šie akmenys pavirstų į duoną“ (Mt. 4, 3). Jėzus atsakė, kad Žmogus gyvas ne vien duona, bet ir kiekvieno žodžiu, kuris išeina iš Dievo burnos. Evangelijoje sakoma, kad vėlnias Viešpatį pamėmė į miestą, pastatė ant šventyklos šelms, paskui paėmė Jį į aukštą kalną ir parodė pasaulio karalystes. Vėlnias Viešpaties nenešiojo iš vienos vietos į kitą. Buvo tai vidinis pasikalbėjimas ir vaizdų pristatymas. Kai vėlnias liepė pulti nuo stogo ant žemės, nes yra parašyta, kad angelai nešios Tave ant rankų, Jėzus atsakė: „Taip pat parašyta — negundyk Viešpaties, savo Dievo“. Paskui nuo aukšto kalno, parodęs visas pasaulio karalystes, vėlnias tarė: „Visa tai aš Tau atiduosiu, jei parpuolęs pagarbinsi mane“. Tada Jėzus atsakė: „Eik šalin, šėtone! Juk parašyta: Viešpatie, savo Dievą, tegarbink ir Jam vienam tetarnauk!“ (Mt. 4, 2-10).

Po šitų gundymų tyruose Viešpats Jėzus pasirinko 12 apaštalų ir, su jais vaikščiodamas po visą Palestiną, skelbė linksnų naująją, dangaus karalystę, ir darė

didelius stebuklus. Piktosios dvasios labai uoliai veikė prieš Kristų. Jos kurstė prieš Viešpatį Jėzų fariziejus, sedukiejus, vyriausius kunigus, Raštų aiškintojus, rabinus ir visus bažnytininkus. Viešpats Jėzus žydų tautai buvo tiek gera padaręs, o turėjo iškentėti baisiausias kančias ir mirė prikaltais ant kryžiaus. Mirė ant kryžiaus Dievo Sūnus. Šitaip atsikėršijo danguje buvę angelai, kurie atsisakė pagarbinti Dievo Sūnų, tapusį Žmogumi. Bet piktosios dvasios labai apsišvylė. Kristaus mirtis ir iš numirusiųjų prisikėlimas atidarė dangų šios žemės gyvenimojams.

Jei šėtonas gundė Kristų, tai jis dar labiau gundo Jo atpirktuosius žmones. Šv. Petras perspėja mus visus: „Būkite blaivūs, budėkite! Jūsų prie-

šas vėlnias, kaip riaumojantis liūtas, slankioja aplinkui, tykodamas ką prartyti. Pasiapirškite jam tvirtu tikėjimu, žinodami, kad tokius patius kentėjimus tenka iškęsti jūsų broliams plačiajame pasaulyje“ (1 Pt. 8-9).

Kas darosi visame šių laikų pasaulyje, negali pasakyti, kad tai tik žmonių blogi išmislai. Kur vyksta piktybinis veikimas, ten yra ir šėtonas. Tik vėlnias gali įtaigoti žmones ir pasakyti, kad Dievas reikalauja tavo gyvybės su sąlyga, kad sugriautum miestus ir sunaikintum tūkstančius nekaltų gyvybių. Mus visus vienaip ar kitaip vėlnias gundo. Ir tik Dievas gali mus apginti. Todėl kasdien mes mel-džiamės Jėzaus išmokyta malda: „Ir neleisk mūsų gundyti, bet gelbėk mus nuo pikto“.

### MAŽUTIS TAIZE PAVASARIS

„Dievas nori, kad būtume laimingi. Bet kur tokios vilties šaltinis? Tai kiekvieno žmogaus sielos gelmėje gyvuojanti bendrystė su Dievu“, 2001 m. „Laiške iš Taize“ rašė brolis Roger.

Taize — mažytis Prancūzijos kaimelis tarp Liono ir Dizano, kurį vargiai aptiktu me stambesniame šalies žemėlapyje. Tačiau dabar šis vardas žinomas daugelyje pasaulio kraštų. Kasmet čia atvyksta tūkstančiai jaunų ir pagyvenusių žmonių iš Skandinavijos, Amerikos, Anglijos, Škotijos, Lenkijos, Rusijos, net iš Indonezijos, Afrikos ir, jau arti dešimt metų, iš Lietuvos.

Taize vienuolynas ir jo veikla dabar plačiai žinoma, ypač jaunimo tarpe. Nuo sekmadienio iki sekmadienio čia vyksta Europos, Amerikos ir kitų žemynų jaunimo susitikimai, padedantys jauniems žmonėms sugrįžti prie tikėjimo ištakų, atverti gyvenimo prasmę, pasisemti jėgų ir stiprybės. Daugiabalsių varpų aidas, visus stovyklautojus kasdien keliskart sušaukęs ir ypatingas pamaldas, kviečia apmąstyti Dievo žodį, pasinerti į meditacinių, įvairiomis kalbomis vilnijančių, Taize giesmių gilumą, didelėje, gerosios Taize dvasios suvienytoje, bendruomenėje švęsti Viešpaties Eucharistiją. Jau daugiau kaip dvidešimt metų rengiami naujamečiai jaunimo susitikimai. O šį, dabar plačiai šakota, veikla prasidėjo nuo vieno žmogaus, supratusio, kad gyvenimą daro laimingaėjimas ir mūsų širdies, mūsų gyvenimo paprastumą, kad laimė įmanoma net tamsos valandomis...

„Juo labiau tikintysis trokšta gyventi dieviškuoju Absoliutu, tuo svarbiau yra šitaip gyventi sielvarto pripildytame pasaulyje“, prisimindamas Antrojo pasaulinio karo 1940 m. siautėjimą, rašė Roger. Tuomet, jau kelerius metus mąstęs apie susitaikinimo grįžtą bendruomenę, jis paliko gimtąją Šveicariją, ieškodamas nusipirkti gyvenamosios pastogės, dviračiu atvyko į Prancūziją, savo motinos gim-

tinę, kad būtų ten, kur siautėja karas. Jam buvo 25-eri, svajojų įkurti vienuolyną, kuris siektų krikščionių susivienijimo, susitaikinimo. Virš Europos jau kaupėsi karo debesys. Beieškodamas vietos įsikurti, jis užsuko į Taize, prie didesnio Cluny miesto esantį kaimelį. Tai buvo apkeistas kampelis, be telefono, vandentiekio ir be kunigo nuo pat Prancūzijos revoliucijos. Gyveno jame daugiausia senyvi žmonės. Kai pasikalbėjo su jais apie savo planus, viena moteris pakalbino pasilikti, nes gyventojai esą tokie vieniši ir žiemos tokios ilgos. „Tai ir buvo Dievo balsas, ištartas tos moters lūpomis“, — sakė brolis Roger.

Kai Taize įkūrėją klausia, kas įkvėpė pasirinkimą, nulemusį visą gyvenimą, jis dažnai prisimena savo senelę. Per Pirmąjį pasaulinį karą jį gyveno Šiaurės Prancūzijoje, trys jos sūnūs kovėsi fronte. Net ir bombardavimo metu ji atsisakė palikti namus, norėdama priglauti pabėgėlius. Iš namų išėjo tik, kai būtinai reikėjo trauktis. Nuo to laiko vienintelis jos troškimas — kad niekam daugiau netektų patirti tokio išgyvenimo. „Tarpusavyje nesutariantys krikščionys Europoje žudė vieni kitus, — sakė ji, — užuot susitaikę, kad būtų išvengta naujo karo“. Kilusi iš evangelikų šeimos, vardan susitaikinimo, ji pradėjo lankyti Katalikų Bažnyčios parapiją. Rizikavimas, padedant nuskriaustiesiems, ir susitaikymas su katalikų tikėjimu, vardan taikos Europoje — iš senelės perimti jaunų Roger gyvenimo bruožai, kurie ženklins ir Taize bendruomenės dvasingumą.

„O Taize, tas mažutis pavasaris“, — šiuos žodžius ištarsė brolis Roger pasveikęs, popiežius Jonas XXIII, o su Viešpaties palaiminimu ir toliau skleistis, kaip pavasariui, dovanojant kitiems Evangelijos džiaugsmą ir skaisčią brolišką meilę, palinkėjo popiežius Jonas Paulius II.

Parengė  
Nerijus Šmerauskas

## S K E L B I M A I

### Paslaugos

**ELEKTROS**  
[VEDIMAI – PATAISYMAI]  
Turiu Čikagos miesto leidimą.  
Dirbu užmiesty. Dirbu greitai,  
garantuotai ir sąžiningai.  
773-779-3313  
**KLAUDIJUS PUMPUTIS**

**AUTOMOBILIO, NAMŲ, SVEIKATOS,**  
IR GYVYBĖS DRAUDIMAS.  
Agentas Frank Zapolis ir Off. Mgr. Auksė  
S. Kane kalba lietuviškai.  
**FRANK ZAPOLIS**  
3208 1/2 West 95th Street  
Tel. (708) 424-8654  
(773) 581-8654

**V.A.L. Auto Servisas.**  
Atliekame visus variklio ir važiuoklės  
darbus. Variklio kompiuterinis  
patikrinimas. Nuolatiniams klientams  
nuolaidos. Parduodame naudotus  
automobilius. 3800 W. 79 St.  
Tel. 773-582-0183; 773-582-0184.  
Kalbame lietuviškai.

**TAISOME**  
SKALBIMO MAŠINAS,  
ŠALDYTUUVUS, ŠILDYMO  
SYSTEMAS, VIRYKLAS,  
ORO VĖSINTUVUS.  
**H.DECKYS**  
TEL. 773-585-6624

### Mokesčių skaičiuotojų paslaugos

**INCOME TAX SERVICE**  
Tel.: 773-935-0472  
Pgr.: 708-901-9343  
E-mail: Pransee@aol.com  
**GEDIMINAS PRANSKEVIČIUS**  
užpildo pajamų mokesčių  
formas.  
(Accounting Tax Services)  
Pageidaujant, atvyksta į  
namus.

### Parduoda

**SŪDYTOS SILKĖS IŠ  
KANADOS!**  
Užsisakykite šventėms jau  
dabar!  
20 svarų statinaitė — \$35  
8 svarų statinaitė — \$21  
Skambinkite  
tel. 708-687-5627.  
Pristatome UPS.

### Siulo darbą

[darbinimo agentūra BALTICA]  
Siūlomi darbai saulėje Kalifornijoje  
amerikiečių, rusakabijų ir lietuvių še-  
mose, statybose ir t.t. Teikiame visoke-  
niopą pagalbą atvykstantiems nuolatinei  
gyventi. Pažintys su Amerikos  
piliečiais. Tel. 323-851-3010; 323-377-  
6562. E-mail: info@usa-baltica.com

**Reikalingi darbuotojai**  
parduotuvių valymui TN ir IN  
valstijose. Pageidautina vyrai.  
Atlyginimas nuo \$1,500 iki  
\$1,800. Tel. 615-554-3161.

**Looking for Lead Carpenter for**  
Townhome wood trim replace-  
ment (in suburbs). Must have  
experience & vehicle. Start now.  
Good pay, great bonuses, benefits  
& profit sharing. Call Ward  
Wood at 847-928-1000.

**Alternative Home care looking**  
for responsible come-and-go, live  
in care givers and CNAs. Must be  
able to speak, read and write  
English. Must drive and be able to  
lift. References and „green card“  
required. Tel. 630-654-6580.

**Window Washers Needed!**  
40,000 per year. We need 100 crews.  
No exp. necessary. Will train. Must  
have valid driver's license and trans-  
portation. Must be fluent in English.  
L.A. McMahon Window Washing.  
Tel. 800-820-6155.

**Skokie kraustymo kompanijai**  
skubiai reikalingi  
vairuotojai-perkraustytojai.  
Tel. 847-673-3309.

**Ieškome subrendusios moters**  
su patirtimi auklėti naujagimį.  
Gyvename šiaurinėje  
Čikagoje. Tel. 773-616-1492.  
Skambinti po 5 v.v.



## balandžio 1 nejuokai

**Baigiasi spec. vėjus.** Užsakykite DRAUGĄ  
savo draugams, vaikams, anūkams,  
giminėms ir pažįstamiems (pirmą kartą  
prenumeruojant tik \$65.00 metams JAV)  
Mes nusišimsime gražų pranešimą, kad Jūs  
užprenumeravote DRAUGĄ jų vardu.

### Siųskite:

Vardas, pavardė \_\_\_\_\_

Adresas \_\_\_\_\_

Miestas, valstija, zip code \_\_\_\_\_

### Dovanoja:

Vardas, pavardė \_\_\_\_\_

Adresas \_\_\_\_\_

Miestas, valstija, zip code \_\_\_\_\_

• **Vasario 3 d. Klaipėdos**  
Marijos Taikos Karalienės  
bažnyčioje tikintieji iškilmin-  
gai sutiko vysk. J. Borutą, SJ.  
Telšių ganytoją pasveikino de-  
kanas mons. Jonas Gedvilis.  
Kanceleris kun. P. Šiurys per-  
skaitė popiežiaus Jono Pau-  
liaus II dekretą dėl vy. a. J.  
Borutos, SJ, paskyrimo Telšių  
vyskupu. Per pamokslą vysk.  
J. Boruta, SJ, apmąstė istori-  
nę Klaipėdos situaciją, ypatingą  
šio krašto bažnyčios istori-  
ją. Ganytojas sakė atėjęs į  
Žemaitiją skelbti ne savo iš-  
mintį, bet Jėzaus mokymą,  
bendrąti ir bendradarbiauti.  
Naująjį ganytoją sveikino Sei-

mos centro vaikų grupė, euro-  
skautai, LKMA Klaipėdos  
skyriaus, Klaipėdos universi-  
teto bendruomenės atstovai.

• **Sausio 27 d. Šv. Juoza-**  
po Darbininko parapijos kle-  
bonas Saulius Damašius, da-  
lyvavęs šios parapijos Gailes-  
tingumo darbų tarnybos sava-  
norių krikštynose, apžvelgė  
šios tarnybos veiklą. Apie 30  
įvairaus amžiaus ir skirtingų  
profesijų žmonių savo laisva-  
laikį skiria vienišiams ir ne-  
galios kamuojamiems žmo-  
nėms vadovaudamiesi šūkiu:  
„Gailestingumas, džiaugsmas  
ir dvasingumas visame ka-  
me!“



Lietuviškas vėlnias — liaudiškas ir  
nelabai pavojingas...



## KELIOS MINTYS PO STRAIPSNIO APIE LAIDĄ „LIETUVIAI ČIKAGOJE“

Perskaitę vasario 22 d. „Bičiulystėje“ išspausdintus gerojai vėluojančius atgarsius apie WTTW televizijos laidą „Lietuviai Čikagoje“, jaučiuame pareigą išsakyti ir savo nuomonę. Esame vieni tų, kurie buvome apibūdinti, kaip „kažkokie pavieniai, grynai atsitiktiniai asmenys, sulindę į ekraną“ arba „dideliai neatsakingi žmonės, kurie pasišovė atstovauti tautai“.

Gaila, kad iš karto nebuvo pakviesti atsakyti į prelegentams redaktorės išsiuntintus klausimus. Tų klausimų iki šiol nesame matę, bet sprendžiant iš pasisakymų, galime nujauti jų provokuojantį turinį.

Laidą kuriantys WTTW prodiuseriai kreipėsi į mus, ieškodami archyvinės medžiagos apie Čikagos lietuvius ir Lietuvą. Jie taip pat paprašė duoti interviu. Be jokio užmokesčio, geranoriškai suteikėme savo daugiau nei dešimtmetį kauptus archyvus. Rise Sanders Weir, laidos prodiuserė, savo interviu Amerikos lietuvių televizijai dėkojo: „nufilmavome apie penkiolika valandų patys, o jūs suteikta medžiaga man padėjo papasakoti istoriją. Kitaip nebūčiau galėjusi to padaryti. Iš viso turėjome 45 valandas medžiagos“.

Čia trumpai norėtume išvardinti, kas buvo tuose mūsų sulektuose dviejuose trečdaliuose visos medžiagos: Dariaus ir Girėno legendinio skrydžio per Atlantą vaizdai, nepriklausomos prieškarinės, karo, pokario ir sovietmečio Lietuvos kino kronikos, Atgimimo ir sausio 13-osios medžiaga, Čikagos lietuvių demonstracijos Daley aikštėje, dviejų Lietuvių šokių ir dainų šventė Čikagoje, Lietuvių operos Čikagoje spektaklių, Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejaus Čikagos katedroje, kitų lietuviškų švenčių ir minėjimų, taip pat prezidento V. Adamkaus viešnagės Čikagoje ir kitos vaizdajuosinės. Prodiuseriui buvo įteiktas ir pluoštas nuotraukų iš Čikagoje rengtų Lietuvių šokių ir dainų švenčių dar tais laikais, kai nebuvo daromi video įrašai.

Kiekvieno iš mūsų interviu truko apie pusvalandį. Pokalbio metu atsakėme ir į visiemis bendrus klausimus, ir į tuos, kurie buvo skirti kiekvienam asmeniškai. Vienas pasakojo apie Antrąjį pasaulinį karą, pokari, atvykimą gyventi į Čikagą, kitas — apie sovietmečio Lietuvoje, Atgimimo laikotarpį, sunkią dabartinę kartos atvykėlių ir Ameriką dalį, negailestingus JAV imigracinius įstatymus, apie Amerikos lietuvių televizijos įkūrimą, atkūrimą ir t.t. Beje, abu buvome užklausti ir apie lietuvišką maistą. Vienas atsakė, kad visas lietuviškas maistas yra be galo skanus, o kitas — kad maistas skanus tik Lietuvoje.

Galime paliudyti, kad šalia mūsų davęs interviu Vaclovas Momkus, kaip ir dera organizacijos vadovui, ištisą pusvalandį kalbėjo beveik vien apie Lietuvį operą Čikagoje.

Paziūrėję laidą „Lietuviai Čikagoje“, pirmiausia, be abejo, nusivylėme. Mūsų nuomone, tiek daug svarbaus buvo praleista, o tiek daug laiko pakartotinai skirta, menkaverčiams dalykams. Atrodė, kad mes, lietuviai, tokį filmą padarytume kitaip, kur kas geriau.

Tačiau, ar verta vien tik tuščiai piktintis? Ar viso šio filmo

įdomumas nėra tai, kad jį darėme ne mes, lietuviai, o kiti? Juk turėjome progą pasižūrėti į save ne lietuvišku, o sve-timu, visiškai nesuinteresuotu žvilgsniu. WTTW 220-oji „Chicago Stories“ serija yra skirta žiūrėti ne tik mums, lietuviams, bet ir plačiajai amerikietiskajai auditorijai. „Darydami laidą, — kalbėjo prodiuserė Ris Sanders Weir Amerikos lietuvių TV interviu, — stengėmės subalansuoti žiūrovus, bandėme padaryti taip, kad būtų įdomu pačiai lietuvių visuomenei, taip pat — švietėjiškai ir įdomu visiems čikagiečiams. Lietuviai susiduria su tais dalykais, kurie Amerikoje vyksta plačiuoju mastu, bet visada nuostabu pamatyti ir tai, kas yra šiek tiek skirtinga. Visa tai mus, kaip visuomenę, atgaivina“.

Pasiskaitčius „Bičiulystėje“ išsakytus žodžius, tikrai neatrodė, kad tai būtų filmą pamaciūsių ir nuo jo atsigavusių visuomenės mintys. Kas tai — ar jaunos filmo prodiuserės siekių neatitikimas tikrovei, ar dalies mūsų lietuviškos visuomenės nenoras suvokti šios didžiulės valstybės, kurioje esame pasirinkę gyventi, aplinkos? Kodėl mums, lietuviams, tarsi akibrokštas atrodo žvilgsnis ar vertinimas iš šalies? Kodėl vis norime, sudarę komitetus, kitus kontroliuoti? Nejaugi jaučiamės saugiai tik aukšta tvora aptvertame savame darže?

„Stoties požiūriu, tai buvo sėkmė, — po filmo premjeros rašė jauna amerikietė prodiuserė savo padėkos laiške Amerikos lietuvių TV, — o man pačiai — malonumas šią laidą kurti. Sutikau daugybę nuostabių žmonių, pažinau kitą įdomų miesto aspektą“.

Laidą apie lietuvius Čikagoje žiūrėjo šimtai tūkstančių žmonių. Buvo parodyta dalelė mūsų tautos istorijos ir dabarties. Nieko nebuvo pasakyta bloga. Tik gera. Galbūt, kitas autorius kitaip atrinktų ir į 45 minutes kitaip sudėliotų tą, 45 valandų filmuotą arba daugiau nei šimtmečio Čikagoje lietuvių nuveiktą, medžiagą. Tačiau ir vėl — ar visi liktume patenkinti?

Palyginimui, įsivaizduokime tokią padėtį: mes, lietuviai, išrinkę savo geriausią žurnalistą, įteikiame jam aukso plunksną ir pasiunčiame jį per ribotą laiką aprašyti, tarkime, Čikagos arabų bendruomenę. Po to rašinį išvertiame į arabų kalbą ir duodame plačiai arabų visuomenei paskaityti. Ar tikrai jiems visiems patiktų?

Akivaizdu, kad ir WTTW laida „Lietuviai Čikagoje“ nepatenkino visų lokesčių. Tačiau išminčius pasakytų, kad daug sumanesnis yra tas, kuris moka džiaugtis tuo, ką turi, ir nepiekią dovaną. Mes turime savo istoriją, kalbą, kultūrą, tradicijas. Galime tuo didžiulius. Šis filmas atskleidė tik nedidelę viso to dalį. Kodėl turime tuo piktintis arba gėdintis? Tai buvo netikėta dovana lietuviams, kainavusi WTTW stočiai daugiau nei visų metų Amerikos lietuvių televizijos laidų transliacijos. Prie šio projekto dirbo per 40 amerikiečių. Reikėtų jiems už tai tik padėkoti.

Vienintelė teigiama ir besikartojanti mintis atsakyme į „Bičiulystės“ redaktorės klausimus — tai būtynybė sukurti filmą apie Amerikos lietuvius. Šiai minčiai pritariame ir mes, nes patys seniai apie tai



Anglijos princo Charles apsilankymo Lietuvoje metu. Iš kairės: kardinolas A.J. Bačkio sekretorė ses. Aldona Dalgedaitė, „Pagalba Lietuvai“ atstovas Lietuvoje dekanas Balys Stankus, princas Charles ir Amatu centro direktorė Rasa Vyšniauskaitė.

svajojomė. Svajojome, o ne darėme, nes abejojome, ar verta imtis tokio didelio darbo, jei jis liks tik mums patiems, lietuviams, o ne bus įdomus ir kitiems. O gal pabandykime?

**Aleksandras Plėnys  
Arvydas Reneckis**

**ALEKSANDRAS  
MARČIULIONIS IR  
VLADAS JAKUBENAS**

Petras Petrutis skiltyje „Tarp mūsų kalbant“ praneša, kad kovo 15 d. Čiurlonio galerijoje Čikagoje bus atidaryta skulptoriaus Aleksandro Marčiulionio ir keramikės Eleonoros Marčiulionienės paroda. Šia proga kyla noras prisiminti komp. Vlodo Jakubėno ir Olgos Jakubėnienės paminklą Lietuvių tautinėse kapinėse. Paminklas yra sekcijoje B, ant neaukšto kalnelio, prie vingiuoto kapinių kelio. Artumoje auga ažuolas. Paminklas pagamintas iš šviesiai rudo granito. Viršutinėje dalyje yra natūralaus didumo kompozitoriaus veidas — bronzos liediny. Jį sukūrė skulptorius Aleksandras Marčiulionis. Matyti kairė veido pusė, plaukų perskyrimas, veidas žvelgia maždaug 45 laipsnių kampą į dešinę pusę. Žemiau yra penkios gaidų linijos, juodo šrifto, kuriose iškalti trys pirmieji taktai iš kūrinių „Tremtinių ir išvežtųjų giesmė“. Po gaidomis yra žodžiai „Mylėsi Lietuvą iš tolo“, kurių autorius yra poetas Bernardas Brazdžionis. Gaidos iškaltos originalioje G tonacijoje, nors Dainų šventėje šis kūrinys buvo atliekamas tonu žemiau. Dar žemiau yra keturkampis hugenotų kryžius, o apačioje

aro pavidalo Šventoji Dvasia. Antroje kelio pusėje, už 25 metrų, stovi simbolinis paminklas dr. Vincui Kudirkai su Lietuvos himno įrašu.

**Kazys Skaisgirys  
Beverly Shores, IN**

## DĖL HOROSKOPŲ

„Bičiulystėje“ dažnai pasirodo horoskopai. Jų skaitymas yra nuodėmė prieš pirmąjį Dievo įsakymą — „Neturėkitų dievų, o tik mane vieną“.

Katalikų katekizmas aiškiai moko: „Prietaisais nusideda tas, kuris tvariniams priskiria slaptą galią, kurios jiems Dievas nėra suteikęs, pavyzdžiui: kas bando sužinoti ateitį iš žvaigždžių arba iš kortų“.

(KD, Elta)

Mielam svainiui

**A. † A.**

## STASIUI BUDEJUI

mirus, liūdinčiai žmonai ONUTEI, Lietuvoje giminėms ir visiems artimiesiems reiškiamas nuoširdžiausias užuojautą ir kartu liūdimė.

*Danutė, Paulius su šeima*

*Stasys Vaškėliai*

Po sunkios ligos negrįžtamai išėjus mylimam Vyriui

**A. † A.**

## LOU BERNER,

nuoširdžiai užjaučiame jo žmoną AGNĘ KATILISKYTE-BERNER, jų sūnus MARIJŲ ir ERIKĄ bei visus artimuosius.

*Gintaras, Aldona, Justinas ir Marius Nagiai*

*Birutė Nagienė*

A STAR ALLIANCE MEMBER

Chicago, Copenhagen, Vilnius

**How easy is it to get from Chicago to Vilnius?**  
**As easy as SAS.**

From Chicago we offer daily service to Vilnius with a hassle free connection through our Copenhagen Airport. And when returning, you can enjoy same day travel via Copenhagen back to Chicago.

Find out just how easy we can make your next trip to Vilnius. And remember, when you travel with SAS, you can earn mileage credit with United's Mileage Plus® or SAS' EuroBonus™ frequent flyer program.

For information on special fares and schedules contact your Travel Agent or SAS at 800-221-2350. Or visit us at [www.scandinavian.net](http://www.scandinavian.net)

**It's Scandinavian**

**SAS**  
Scandinavian Airlines

**A. † A.**

## ALGIUI JARUI

mirus, nuoširdžiausiai užjaučiame liūdinčius tėvus DANUTĘ ir dr. PRANĄ JARUS, seserį DAINĄ ir netekties skaudžiose valandose jungiamės su šeima draugiškos meilės širdimis ir rankomis.

*Rūta Arbienė ir S. dr. Arvydas*

*Danguolė ir Eugenijus Bartkai*

*Alė ir Jurgis Daugvilai*

*Irena Jonynienė*

*Nina ir Jonas Jurksaičiai*

*Jieva ir Vytautas Kasniūnai*

*Jonas Kavaliūnas*

*Dana ir Juozas Noreikai*

*Laima ir Henrikas Novickai*

*Elena Pocienė, S. Kęstutis ir Toni*

*Natalija ir Jonas Vazneliai*

Beverly Shores, IN

**A. † A.**

## RAMUNEI LUKIENEI

mirus, reiškiamas nuoširdžią užuojautą vyrui VINCUI, dukrai DAINAI, sūnui RIMUI bei visiems artimiesiems.

*Tautinių šokių grupė „Lietuvos Vyčiai“*

Mūsų mielam bendradarbiui adv. POVILUI ŽUMBAKIUI, netekus mylimos sesers

**A. † A.**

ELEONOROS DANGUOLĖS  
PAŠKIENĖS,

nuoširdžią užuojautą jam bei jo artimiesiems reiškia

*Lituanistikos tyrimo ir studijų centro*

*valdyba ir taryba*

Mylimai Mamai ir Močiutei

**A. † A.**

## HORTENZIJAI ŠAPALIENEI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame ALDONĄ ŠOLIŪNIENĘ ir RASĄ POSKOČIMIENĘ bei jų šeimas ir artimuosius.

*Maironio liuanistinė mokykla*

**A. † A.**

## STASIUI BUDEJUI

mirus, jo žmonai ONUTEI su liūdesiu reiškiamas nuoširdžią užuojautą.

*Buvę PROCON Inc. bendradarbiai*

Mielam bičiuliui

**A. † A.**

## STASIUI BUDEJUI

po ilgos ir sunkios ligos mirus, jo žmoną ONĄ, savo brangaus vyro netektį pergyvenančią, nuoširdžiai užjaučia.

*Antanas ir Birutė Čiuriai*

*Vandelinas Domanskis*

*Marijus ir Katriutė Sodoniai*

*Henrikas ir Alicija Soliai*

*Petras ir Meilutė Ruliai*

*Ona Rušėnienė*

*Rimgailė Zotovienė*

*Algis ir Dalia Augūnai*

Juno Beach, FL



## ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE



Jaunimo centro kavinėje – Gintaras Plačas, Marija Plačienė ir Pranė Masilionienė.

**Kompozitoriaus Aleksandro Kačanausko sukurta daina „Vasaros naktys“** (Maironio žodžiai) – populiarius, romantiškos stiliaus, nuostabaus grožio chorinis kūrinys. A. Kačanausko muzika tiesiog „nuspalvina“ Maironio poezijos mintis, kiekviena frazė atitinka tuo metu dainuojamus žodžius. „Dainavos“ ansambelis šį A. Kačanausko kūrinį atliks „Draugo“ ruošiamame koncerte „Balsas tarp žmonių balsų“, kuris vyks kovo 17 d. 3 val.p.p. Maria gimnazijos auditorijoje. Čia taip pat skambės kitų lietuvių kompozitorių dainos, A. Vivaldi kantata „Gloria“. Kviečiame atvykti ir įsigyti bilietus iš anksto „Drauge“, „Seklyčioje“ (2711 W. 71st Str.; tel. 773-476-2655).

**Sesėlė Aldona Kezytė** kalbės apie savo apaštalavimo darbus sovietmečiu Lietuvoje ir Armėnijoje vakaronėje, kuri vyks šį penktadienį, kovo 8 d., 7:30 val.v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Bus pristatyta jos prisiminimų knyga „Esame nenaudingi tarnai“.

## Iš arti ir toli

**Skautų ir ateitininkų moksleiviams** kovo 9 d., šeštadienį, Detroito ruošiamos rekolekcijos, kurias ves kunigas Edis Putrimas. Rekolekcijų tema – „Jūs esate žemės druska... Pasaulio šviesa“ (Mt 5:13-14). Rekolekcijose bus galima gauti ir š. m. liepos mėnesį Toronte vyksiančių „Pasaulio jaunimo dienų“ registracijos medžiagą. Norintys dalyvauti rekolekcijose ar „Pasaulio jaunimo dienose“, registruokitės kreipdamiesi į Birutę Bublienę el. paštu [Bubublys@aol.com](mailto:Bubublys@aol.com)

## BALZEKO MUZIEJUJE – LIETUVOS PARTIZANŲ MALDAKNYGĖ

Balzeko lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje veikiančios nuolatinės ekspozicijos pagal galimybes atspindi įvairius Lietuvos ir užsienio, daugiausia Amerikos, lietuvių istorijos tarpsnius. Viena šių ekspozicijų pasakoja apie lietuvių pasipriešinimą sovietams pokario metais. Čia pamatysime partizanų, Sibiro tremtinių, identų nuotraukų, keletą jiems priklausiusių daiktų, tokių kaip Sibiro lageruose iš virvelės nupintą rožančių ar ranka rašytą maldų knygelę.

Šią ekspoziciją papildys neseniai Povilo Juodvalkio iš Čikagos dovanotas eksponatas – Lietuvos partizanų maldaknygė. Nedidukė (3 x 8,5 colio, 64 psl.) ir neįsivaizduojama plonais pilkais viršeliais yra be galo vertinga dalies lietuvių, kaip tautos, dvasinio pasaulio liudytoja. Šios tituliname lape skelbiama: „Atiduok Tėvynei, ką privalai!“ Pavadinimas – „Rūpintojėlis, LLKS partizano maldos ir ap-

**Rašytoja Danutė Bindokienė**, antrojo literatūrinio konkurso vertinimo komisijos pirmininkė, perskaitys aktą ir praneš laureatų pavardes ir jų kūrinius, už kuriuos yra pakirtos trys premijos, kurių mėcenatas dr. Jonas Adomavičius. Ši šventė įvyks Kovo 11-osios proga kovo 10 d. 4 val. p.p. Jaunimo centre. Kviečiame jus dalyvauti ir vietas prie stalų užsisakyti jau dabar „Lietuvių balso“ telefonu: 773-776-3399.

**Algis Norkus**, gyvenantis Aurora, IL, prasitęsdamas prenumeratą, mums atsiuntė 50 dol. auką. Nuoširdžiausiai dėkojame!

**Vyresniųjų lietuvių centre „Seklyčioje“** kovo 6 d., trečiadienį, 2 val. p.p. bus rodoma filmajuostė „Jėzus“, kurioje vaizdžiai rodomas Jėzaus gimimas, gyvenimas ir mirtis (filmas lengvai suprantamas, nes kalbama lietuviškai). Visi maloniai kviečiami ir laukiami. Kaip jau įprasta „Seklyčioje“, bus ir bendri pietūs.

**JAV LB Čikagos Pietvakarių apylinkės** (kuriai priklauso Marquette Park, Oak Lawn, Hickory Hills, Justice, Alsip, Burbank ir kiti rajonai) valdyba rengia Kovo 11-osios šventę. Šventė įvyks kovo 10 d., sekmadienį, po 10:30 val.r. šv. Mišių šv. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Pagrindinis žodis tars Lietuvos Respublikos garbės konsulas Vaclovas Kleiza. Programą atliks „Lakštutės“ vaikų choras, vadovaujamas muz. Dalios Gedvilienės, Aldonos Pankienės skaitys savo poeziją. Parapijos komitetas tą patią dieną ruošia koldūnų pietus, tai bus dviguba proga pabendrauti. Kviečiame visus lietuvių gausiai dalyvauti!

**Lietuviškos Taizės pamaldos** vyks š. m. kovo 15 dieną, penktadienį, 7 v.v. Pal. Jurgio Matulaitio misijoje, 14915 127th St., Lemont, IL. Visus, o ypač jaunimą, kviečiame dalyvauti šiose Gavėnios maldose ir susikaupime.

**Romualdas Veitas**, gyvenantis Milton, MA, prasitęsdamas „Draugo“ prenumeratą, mus parėmė 50 dol. auka. Esame labai dėkingi!

## Atsiųsta paminti

**„Skautų aidas“** (2002 m. sausio-vasario mėn.), kurį redaguoja v.s. Alė Namikienė ir administruoja v.s. Albina Ramanauskienė rašo apie skautų gyvenimą JAV, Lietuvoje ir visame pasaulyje. „Skautų aidas“ administracijos adresas: 4613 W. 106th Place, Oak Lawn, IL 60453-5246.

## „Draugo“ knygynėlyje

**XVIII a. Mažosios Lietuvos kultūroje** garbingą vietą užėmė Gotfridas Ostermejeris – vokietis iš Marienburgo, lietuvių kunigas, oficialiojo Rytų Prūsijos lietuviško giesmyno reformatorius, lietuviškos gramatikos parengėjas, Prūsijos istorijos bei mitologijos tyrinėtojas, religinių raštų vertėjas, giesmių autorius. G. Ostermejerio „Rinktiniose raštuose“ (knyga išleista 1996 m. Vilniuje) mūsų skaitytojams pirmą kartą pristatomi Mažosios Lietuvos švietėjo veikalai, 502 psl. leidinio žangoje apie G. Ostermejerį kaip lietuvių mitologijos tyrinėtoją rašo N. Vėlius, A. Matulevičius nagrinėja G. Ostermejerio polemiką su Halės universiteto profesoriumi J. Tenmanu, L. Citavičiūtė G. Ostermejerį prisimena kaip pirmąjį lietuvių literatūros istoriką, poezijos teoretiką ir kritiką. Pirmoje knygos dalyje pateikiamos paties G. Ostermejerio kritiškos pastabos apie senųjų prūsų religijos istoriją bei mintys apie senuosius Prūsų žemės gyventojus, antrojoje dalyje – autorius apmąstymai apie naujojo lietuviško giesmyno projektą, susirašinėjimas su šio projekto kritikais ir atsakymai į kaltinimus, čia taip pat spausdinama G. Ostermejerio parašyta pirmoji lietuviškų giesmynų istorija. „Rinktiniose raštuose“ yra ir asmenvardžių bei vietovardžių rodyklė, knygos santrauka vokiečių kalba. G. Ostermejerio knygos kietais viršeliais kaina – 15 dol., persiuntimo mokeskis – 3.95 dol. (Illinois valstijos gyventojai dar prideda 8.75 proc. mokesčių).

name iš Šaulių organizacijos iniciatyva 1996 metais restauruotame partizanų bunkeryje Lekėčių miške Lietuvoje.

Šv. Kazimiero dienos proga norėtume supažindinti skaitytojus su Lietuvos partizanų maldą šiam šventajam, Lietuvos globėjui.

„Maldos“ šventuosius. Į šventą Kazimierą. Šventasis Kazimierai, globok mūsų Tėvyne ir jos partizanus. Pažadink mūsų tautai šventų vardu, kurie, kaip tu kitados, norėtu jai vadovauti išmintimi, tiesumu ir meile. Išmelsk mūsų Partizanus malonę grįžti į savo namus, visiems tremtiniais grįžti į savo žemę, nuo amžių jiems žadėta, nes ir tu grįžai iš svetimos ir savąją. Tepasidaro tavo užtarimo dėka mūsų maža Lietuva tarsi žiburys ant kalno ir tepsindi kitoms tautos skaidriui tikėjimu, gražia meile ir nepalaužiamu viltimi. Amen.“

Balzeko lietuvių kultūros muziejus (adresas – 6500 S. Pulaski Rd., tel. 773-582-6500) lankytojams atviras kasdien nuo 10 val. ryto iki 4 val. popiet. Kviečiame apsilankyti. **Karilė Vaitkutė**

## BALFO CICERO SKYRIAUS METINIS SUSIRINKIMAS

Jau daugelį metų BALFas metinį susirinkimą ruošia paskutinį sausio mėnesio sekmadienį – šiais metais jis įvyko sausio 27 d., nes kartu pažymimas ir palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaitio mirties prisiminimas. Šiomet švenčiame 75-ąsias mirties metines – pal. J. Matulaitis mirė 1927 m. sausio 27 d.

BALFo metinio susirinkimo dieną pradeda šv. Mišiomis šv. Antano parapijos bažnyčioje (jį 1926 m. pašventino pal. J. Matulaitis) už mirusius baltininkus ir aukotojus. Šv. Mišias išklaušyti susirinko gana daug žmonių ir iš tolimesnių apylinkių – kai kurie važiuo daugiau kaip 30 mylių. Palaimintojo ark. J. Matulaitio mirties prisiminimas buvo paminėtas tai progai pritaikytu pamokslu ir choro giesmėmis. Šv. Mišias aukėjo ir pamokslą pasakė kun. dr. Kęstutis Trimakas. Savo pamoksle kalbėtojas ugingais žodžiais apsakė palaimintojo arkivyskupo gyvenimo darbus, jo geraširdiškumą vargšams, pasiūlydams ir pagyrė BALFo veiklą. Parapijos choras išpūdinį giedėjo „Padėkos giesmę už pal. arkiv. J. Matulaitį“, giesmes „Palaimintas Jurgi“, „Dieve, arčiau tavęs“. Chorui vadovavo muz. Jūratė Lukminienė ir Marijus Prapuolenis. Šv. Mišių apeigose patarnavimus atliko valdybos nariai. Skaitinius skaitė Juozas Mikulis, aukojimo aukas prie altoriaus atnešė Bronė Motušienė ir Algirdas Stepaitis. Prie palaimintojo ark. J. Matulaitio paveiklo gėles padėjo Česlova Bačinskienė ir Algirdas Didžiulis.

Po šv. Mišių žmonės susirinko į šv. Antano parapijos salę. Renginių vadovė Sigutė Žemaitienė su talkininkėmis visus pavaišino skaniais sumuštiniais, kepiniais ir kava.

Susirinkimą pradėjo skyriaus pirm. dr. Bronė Motušienė. Ji sveikino atvykusius, dėkojo už gausų dalyvavimą, pristatė viešnią – BALFo centro valdybos sekretorę Valeriją Čepaitienę ir ją atlydėjusią Giedrę Čepaitytę. Buvo prisiminti praeities mirusieji baltininkai ir neseniai mirę Juozas Mikulis. Jų atminimas buvo pagerbtas atsisojimu, susikaupimu ir tylos minute.

Susirinkimui pirmininkauti skyriaus pirmininkė pakvietė inž. Algirdą Stepaitį, sekretoriauti – dantų gydytoją Česlovą Bačinskienę. Darbotvarkė buvo priimta kaip pristatyta. Č. Bačinskienė perskaitė 2001 m. sausio 28 d. protokolą, kuris taip pat buvo priimtas be pataisymų, kaip parašytas.

Inž. Algirdas Didžiulis, skyriaus išdinkinas, pranešė, kad skyriaus sąskaitoje šv. Antano banke yra 6,019.89 dol. Vajaus metu surinkta 5,738 dol., kurie bus įteikti BALFo centro valdybai. Įsirašė 194 nauji nariai, narystė – 1 dol. Rinkėjai lankė namus, kaip ir praėjusiais metais. Aukos rinko: Česlova Bačinskienė, Olimpija Baukienė, Stasė Didžiulienė, Juozas Mikulis, Bronė Motušienė, Viktoras Motušis, Boleslovas Novickis, Eleonora Radvilienė, Raimondas Rimkus, Sigutė Žemaitienė.

Tikra palaima yra šimtininkų būrelis: jie vajaus metu aukuoja 100 dol. ir daugiau. Šimtininkų vardai keitėsi. Iš seniausių laikų pasilikę dr. F. Kauno ir dr. P. Kisieliaus šeimos. Šių metų šimtininkai: „Bacino's“ restoranai – Donatas ir Kazys Bačinskai ir dr. Meilė Biskienė, L. ir A. Stėpačiai, dr. A. Kelertas, Urita Skinder, kun. V. Memėnas, K. ir A. Jašmantai, S. ir dr. J. Pečkaitis, dr. M. ir L. Griauzdės, dr. V. ir E. Račkauskai, A. ir

dr. D. Didžiuliai, dr. F. ir V. Kaunai, dr. P. ir S. Kisieliai, dr. A. ir A. Vanagūnai, A. Jašmantienė, G. Rokienė, D. Burba, Cicero Lietuvių namų savininkų klubas, A. Tamošiūnas. Šie žmonės suaukojo 2,659 dol.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė Viktoras Motušis. Komisija patvirtino, kad atsisakymai vedami teisingai ir tvarkingai. Už rūpestingą darbą komisija išdinkininkui padėkojo.

Po to vyko skyriaus pirmininkės dr. Bronės Motušienės pranešimas. Ji sakė nekalbėsianti apie skyriaus nuveiktus darbus, nes ilgamečiai aukotojai tai gerai žino; žino taip pat, kad BALFas yra labdaros organizacija ir kad jo bendras pavadinimas yra „Bendras Amerikos lietuvių fondas“. BALFas buvo įkurtas 1944 m., kai lietuviai, gelbėdamiesi nuo komunizmo ir karo grėsmės, išsiblaškė po svetimus kraštus ir atsirado dideliame varge. Tada Amerikos lietuvių organizacijos vieningai sutarė įsteigti bendrą šalpos fondą. Numatė BALFo ilgalaikį reikalingumą, steigė skyrius įvairiuose miestuose. Cicero skyrius įsteigtas 1944 m. rugpjūčio 9 d. Organizatoriai sugebėjo „prieiti“ prie Amerikos karo fondo ir gauti pinigų, maisto, vaistų ir kitų gėrybių, be to, ir patys lietuviai gausiai aukojo. Aukos tęsiasi iki šių dienų. Fondas šelpė lietuvių Europoje, Lietuvoje ir slapta būdu Sibire vargstančiuosius. Rūpinosi, kad moksleiviai galėtų tęsti mokslą. Vienas Vokietijoje šelptų studentų testamentu BALFui paskyrė 500,000 dol., kuriuos BALFas jau gavo ir paskyrė Vilniuje įsteigta Amatų mokyklai su bendrabučiu neturtingiems kaimo vaikams.

Pirmininkė dėkojo valdybai ir kontrolės komisijai, sutartiškai ir vieningai dirbusiems 2001-aisiais metais. Valdybą sudarė: Bronė Motušienė – pirm., Algirdas Stepaitis – vicepirm., Algirdas Didžiulis – išdinkinas, Česlova Bačinskienė – sekretorė, Sigutė Žemaitienė – renginių vadovė, Juozas Mikulis ir Albinas Mickus – atstovai įvairiems reikalams. Kontrolės komisijoje darbavosi: Olimpija Baukienė, Stasys Bernatavičius ir Viktoras Motušis. Didžiausias



Inž. Algirdas Didžiulis, BALFo Cicero skyriaus išdinkinas skaito pranešimą metiniame susirinkime. J. Kuprio nuotr.



BALFo Cicero skyriaus susirinkime sausio 27 d. Iš dešinės: pirmininkė Bronė Motušienė ir viešnios – BALFo centro valdybos sekretorė Valerija Čepaitienė ir Giedrė Čepaitytė. V. Motušio nuotr.

„DRAUGO“ 93 metų sukakties proga ruošiamame ypatinga koncertą ir istorinį sveikinimų leidinį.

**Koncertą „Balsas tarp žmonių balsų“ kovo 17 d., sekmadienį, 3 val.p.p. Maria gimnazijos auditorijoje, 6727 S. California Ave., Chicago, IL, atliks Čikagos LMA „Dainava“.**

Kviečiame skaitytojus ir rėmėjus pasveikinti „DRAUGA“ šia ypatinga 93 metų sukakties proga.

|                                                                                                                                                                                          |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <b>DRAUGAS 93</b>                                                                                                                                                                        |  |
| Vardas _____                                                                                                                                                                             |  |
| Pavardė _____                                                                                                                                                                            |  |
| Adresas _____                                                                                                                                                                            |  |
| Sveikinimo tekstas _____                                                                                                                                                                 |  |
| <input type="checkbox"/> Aukšinis puslapis \$500 <input type="checkbox"/> Puslapis \$100<br><input type="checkbox"/> Pusė puslapio \$50 <input type="checkbox"/> Ketvirtadalis psl. \$25 |  |
| Sveikinimo auka \$ _____                                                                                                                                                                 |  |

## Skelbimai

• 27 centai skambinant į

**Lietuva, 5.5 cent JAV, 24 val. per parą, 7 dienas per savaitę, 6 sekundžių intervalai.** Jokių mėnesinių mokesčių. Tikslus apskaičiavimas. Kokybiškiausias ryšys. Paslauga be apgaulės. Kreipkitės vakarais lietuviškai į TRANSPORT atstovą su 8 metų patirtimi tarptautiniuose ryšiuose. Tel. 708-386-0556. TRANSPORT – patikimiausias ryšys su Lietuva bei visu pasauliu!

jams. Pirmininkė užbaigė pranešimus pal. J. Matulaitio mintimis, kad tik gerumu galima nugalėti blogį ir prašė su meile pagelbėti varge esantiems.

Valdyba ir kontrolės komisija pasiliko dirbti 2002 metais. Susirinkimo pirmininkas inž. inž. Algirdas Stepaitis pranešė, kad dalyvavo 81 dalyvis, ir paminėjęs, kad vyks laimikių traukimas, baigė susirinkimą.

Laimikius surinko ir jų traukimui vadovavo Eleonora Radvilienė. Jai talkino Mėta Gabalėnė. Ačiū joms! Pinigai bus naudojami skyriaus metinei veiklai vesti, nes surinkti vajaus pinigai atiduodami centro valdybai. Tai – BALFo įstatymas.

**Bronė Motušienė**



Inž. Algirdas Stepaitis – vicepirmininkas, ir dr. Česlova Bačinskienė – sekretorė, vadovavę BALFo Cicero skyriaus metiniame susirinkime. J. Kuprio nuotr.



BALFo Cicero skyriaus susirinkime sausio 27 d. Iš dešinės: pirmininkė Bronė Motušienė ir viešnios – BALFo centro valdybos sekretorė Valerija Čepaitienė ir Giedrė Čepaitytė. V. Motušio nuotr.